

**Giáo Lý Thực Hành Đơn Giản Từ Hào
Quang Qur'an và Sunnah:
Hành Hương Hajj, Thăm Viếng
Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah**

[Tiếng Việt – Vietnamese – فيتنامية]

Biên soạn
Tập thể U'lama ưu tú

Dịch thuật:

Abu Hisaan Ibnu Ysa

2014 - 1435

IslamHouse.com

الفقه الميسر في ضوء الكتاب والسنة:
كتاب الحج والزيارة والأضحية والعقيقة
« باللغة الفيتنامية »

جمع وترتيب:
جماعة من العلماء

ترجمة: أبو حسان محمد زين بن عيسى

2014 - 1435

IslamHouse.com

Chương V

HÀNH HƯƠNG HAJJ

Phần I: Khái quát về Hajj.

Chủ đề thứ nhất: Định nghĩa Hajj.

- Nghĩa theo ngôn từ là sự định tâm.

- Nghĩa theo giáo lý là sự thờ phượng Allah bằng cách thực hiện một số động tác nhất định, tại vài nơi nhất định, trong thời gian nhất định đúng theo cung cách được truyền lại từ Nabi ﷺ.

Chủ đề thứ hai: Giáo luật và giá trị của Hajj.

1- Giáo luật về Hajj: Hajj là một trong những trụ cột chính của Islam, bắt buộc mỗi tín đồ Muslim phải thực hiện khi có khả năng, bởi Allah phán:

﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ عَنِّي عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ ﴿٩٧﴾ آل عمران: ٩٧

﴿Và việc đi hành hương Hajj dâng lên Allah tại ngôi đền (Ka'bah) là bổn phận đối với tín đồ Muslim nào trong nhân loại hội tụ đủ khả năng phải tìm đến đây (hành hương). Còn ai phủ nhận việc hành hương thì y là kẻ phản đạo, quả thật Allah rất giàu có không cần đến nhân

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

loại. ﴿ Ali I'mraan: 97 (chương 3), Allah phán ở chương khác:

﴿وَأْتِمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ﴾ البقرة: 196

﴿Và các người hãy hoàn thành việc hành hương Hajj và U'mrah vì Allah.﴾ Al-Baqarah: 196 (chương 2).

Và theo Hadith do ông Abdulah bin U'mar رضي الله عنه dẫn lời Nabi صلى الله عليه وسلم nói rằng: **“Islam được xây dựng trên năm trụ cột ...”** trong đó có việc hành hương Hajj.

Cả cộng đồng thống nhất rằng hành hương Hajj là nhiệm vụ bắt buộc tín đồ Muslim nào đã hội tụ đủ điều kiện phải thi hành một lần trong đời.

2- Giá trị của Hajj: Có rất nhiều Hadith nói về giá trị vĩ đại của việc hành hương Hajj, điển hình như:

Từ Abu Hurairah dẫn lời Rasul صلى الله عليه وسلم rằng:

﴿الْعُمْرَةُ إِلَى الْعُمْرَةِ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُمَا وَالْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْحَنَّةُ﴾

“Từ U'mrah (này) đến U'mrah (khác) tội lỗi sẽ được xóa sạch trong khoảng đó, và hành hương Hajj được chấp nhận thì không có phần thưởng nào xứng đáng ngoại thiên đàng.”⁽¹⁾

Và Nabi صلى الله عليه وسلم nói:

﴿مَنْ حَجَّ لِلَّهِ فَلَمْ يَرْفُثْ وَلَمْ يَفْسُقْ رَجَعَ كَيَوْمٍ وُلِدَتْهُ أُمُّهُ﴾

⁽¹⁾ Hadith do Muslim ghi số (1349).

“Ai hành hương Hajj chỉ vì Allah, (trong suốt thời gian Hajj) y không quan hệ tình dục, không làm điều tội lỗi và không nói bậy thì giống như mới lọt lòng mẹ (lần nữa).”⁽²⁾ ngoài ra còn có rất nhiều Hadith khác.

 Chủ đề thứ ba: Hành hương Hajj bắt buộc mấy lần trong đời ?

Hajj chỉ bắt buộc một lần trong đời còn những lần kế tiếp chỉ khuyến khích, bởi có Hadith do Abu Hurairah dẫn lời Nabi ﷺ nói: ((أَيُّهَا النَّاسُ، قَدْ فَرَضَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ الْحَجَّ فَحُجُّوا))
“Hỡi mọi người! Quả thật Allah đã bắt buộc các người hành hương Hajj, vì thế, hãy hành hương đi.” Có người đàn ông hỏi: Bắt buộc mỗi năm hả gì, thưa Rasul của Allah ? Người trả lời: ((لَوْ قُلْتُ نَعَمْ لَوَجِبَتْ وَلَمَّا اسْتَطَعْتُمْ)) “Nếu Ta ừ, là đã bắt buộc nhưng các người sẽ không có khả năng”⁽³⁾. Và vì Rasul ﷺ chỉ hành hương Hajj một lần duy nhất sau khi di cư đến Madinah; và tất cả U'lama (học giả của Islam) thống nhất rằng Hajj chỉ bắt buộc một lần trong đời.

Đối với ai đã hội tụ đủ điều kiện hành hương Hajj bắt buộc phải tranh thủ hành hương ngay bằng ngược lại phải chịu tội nếu tự cố ý trì trệ mà không có lý do, bởi Nabi ﷺ nói: ((تَعَجَّلُوا إِلَى الْحَجِّ فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَا يَدْرِي مَا يَعْرِضُ لَهُ)) “Các

⁽²⁾ Hadith do Al-Bukhari ghi số (1521) và Muslim ghi số (1350).

⁽³⁾ Hadith do Muslim ghi số (1337).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

người hãy tranh thủ việc hành hương Hajj. Bởi, các người không biết chuyện gì sẽ xảy ra cho y.”⁽⁴⁾

Và có Hadith khác, Rasul ﷺ nói:

((مَنْ اسْتَطَاعَ الْحَجَّ فَلَمْ يَحُجَّ، فَلَيْمَتْ يَهُودِيًّا أَوْ نَصْرَانِيًّا))

“Ai hội tụ đủ khả năng hành hương Hajj mà vẫn không hành hương, thì hãy chết như cái chết Do Thái giáo hoặc Thiên Chúa giáo.”⁽⁵⁾

➡ **Chủ đề thứ tư: Các điều kiện của hành hương Hajj.**

Hành hương Hajj gồm có năm điều kiện sau đây:

1- Islam: Phải là người Muslim còn người ngoại đạo (Kafir) không bắt buộc hành hương Hajj, nếu như y có hành hương thì cuộc hành hương đó vô hiệu, bởi Islam là điều kiện biến việc hành đạo có hiệu lực.

2- Trí tuệ: Hành hương Hajj không bắt buộc người khùng điên và cũng không được công nhận nếu y thực hiện trong lúc khùng điên đó, bởi Nabi ﷺ nói:

((رُفِعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلَاثٍ: عَنِ الثَّائِمِ حَتَّى يَسْتَيْقِظَ وَعَنِ الصَّيِّ حَتَّى يَبْلُغَ وَعَنِ الْمَجْنُونِ حَتَّى يَفِيْقَ))

⁽⁴⁾ Hadith do Imam Ahmad ghi (1/314) và được Sheikh Al-Albaani xác thực là Hadith Hasan trong bộ Al-Irwa số (990).

⁽⁵⁾ Hadith được ghi trong quyển Nil Al-Awtar (4/337).

“Có ba loại người không bị bắt tội: Người ngủ say cho đến khi thức dậy; trẻ em đến khi trưởng thành; và người khùng cho đến khi tỉnh táo.”⁽⁶⁾

3- Tuổi trưởng thành: Hành hương Hajj cũng không bắt buộc đối với trẻ em vì trẻ em thuộc nhóm người không bị bắt tội như Hadith nêu trên, **“Có ba loại người không bị bắt tội:. . .”** Tuy nhiên, nếu trẻ hành hương thì cuộc hành hương đó hữu hiệu nhưng bắt buộc người bảo hộ phải định tâm thay cho trẻ nếu là trẻ chưa biết gì. Và Hajj đầy không thể thay thế Hajj bắt buộc một lần trong đời mà buộc trẻ phải hành hương Hajj lại sau khi trưởng thành nếu có khả năng, đây là việc được tất cả U'lama thống nhất, bởi được truyền lại từ Ibnu A'bbaas رضي الله عنه kể: Có một phụ nữ nâng đứa trẻ lên cao và hỏi: Thưa Rasul của Allah, đứa trẻ này có được hành hương Hajj không? Người ﷺ trả lời:

((نَعَمْ، وَلَكِ أَجْرٌ))

“Có và cô được ân phước.”⁽⁷⁾

Và Hadith khác Nabi ﷺ nói:

((أَيُّمَا صَبِيٍّ حَجَّ ثُمَّ بَلَغَ فَعَلَيْهِ حَجَّةٌ أُخْرَى))

“Bất cứ đứa trẻ nào đã hành hương Hajj lúc bé thì phải hành hương Hajj lại sau khi trưởng thành.”⁽⁸⁾

⁽⁶⁾ Hadith do Ahmad ghi số (6/100) và Abu Dawood ghi số (3/558) và được Sheikh Al-Albaani xác thực trong bộ Al-Irwa' số (297).

⁽⁷⁾ Hadith do Muslim ghi số (1336)

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

4- Tự do: Hành hương Hajj cũng không bắt buộc với người nô lệ vì y không có quyền hay tài sản gì trong tay. Tuy nhiên, nếu được phép của chủ cho phép hành hương Hajj thì Hajj đó hữu hiệu nhưng buộc phải hành hương lại sau khi được trả tự do vì Hajj đó không thay thế được cho Hajj bắt buộc một lần trong đời, bởi Rasul ﷺ nói:

((أَيُّمَا عَبْدٍ حَجَّ ثُمَّ أُعْتِقَ فَعَلَيْهِ حَجَّةٌ أُخْرَى))

“Bất cứ nô lệ nào đã hành hương Hajj trong lúc nô lệ thì phải hành hương Hajj lại sau khi được trả tự do.”⁽⁸⁾

5- Khả năng: Bởi Allah phán:

﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا﴾ آل عمران: ٩٧

﴿Và việc đi hành hương Hajj dâng lên Allah tại ngôi đền (Ka'bah) là bổn phận đối với tín đồ Muslim nào trong nhân loại hội tụ đủ khả năng phải tìm đến đây (hành hương).﴾ Ali I'mraan: 97 (chương 3)

Dựa vào lệnh phán trên: Đối với ai không có tiền đủ để đi hành hương Hajj; hoặc không có phương tiện đưa đến địa điểm Makkah; hoặc sức khỏe yếu do già, do bệnh không thể đi xa và sẽ gặp bất tiện nếu đi xa; hoặc trên đường đi không an toàn như có thổ phỉ, bệnh dịch, hoặc lo lắng gây

⁽⁸⁾ Hadith do Imam Shafi-i' ghi trong quyển Musnad số (743) do Al-Sundi soạn thảo, Al-Baihaiqi ghi (5/179) và được Sheikh Al-Albaani xác thực trong bộ Al-Irwa số (986).

⁽⁹⁾ Hadith do Imam Shafi-i' ghi trong quyển Musnad số (743) do Al-Sundi soạn thảo, Al-Baihaiqi ghi (5/179) và được Sheikh Al-Albaani xác thực trong bộ Al-Irwa số (986).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

hại đến sinh mạng và tài sản... thì những loại người này không bắt buộc phải hành hương Hajj cho đến khi có khả năng, bởi Allah phán:

﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ البقرة: 286

﴿Allah không bắt một ai gánh nặng trách nhiệm quá khả năng của mình.﴾ Al-Baqarah: 286 (chương 2).

Riêng đối với phụ nữ khi hành hương Hajj phải có người Muhrim⁽¹⁰⁾ đi cùng vì phụ nữ bị cấm không được phép đi xa một mình, Rasul ﷺ nói:

((لَا يَجِلُّ لِامْرَأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تُسَافِرَ سَفَرًا يَكُونُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فَصَاعِدًا إِلَّا وَمَعَهَا أَبُوهَا أَوْ ابْنُهَا أَوْ زَوْجُهَا أَوْ أَخُوهَا أَوْ ذُو مُحْرَمٍ مِنْهَا))

“Đối với phụ nữ tin tưởng nơi Allah và ngày phán xử cuối cùng, không được phép đi du hành xa từ ba ngày trở lên ngoại trừ là đi cùng với cha ruột hoặc con trai ruột hoặc chồng hoặc anh em trai ruột hoặc cùng người Muhrim.”⁽¹¹⁾ Và vì câu hỏi của người đàn ông: Thưa Rasul của Allah, vợ tôi đã rời khỏi nhà vì hành hương Hajj còn tôi đã được ghi tên đầu quân chinh chiến. Rasul ﷺ trả lời: ((انْطَلِقْ فَحَجَّ مَعَهَا)) “Anh hãy đi hành hương Hajj với vợ anh đi.”⁽¹²⁾

⁽¹⁰⁾ Muhrim là những người nam bị cấm người phụ nữ đó làm vợ, ngoại trừ chồng như cha ruột; chú bác ruột; ông nội, ông ngoại ruột...; cậu ruột; anh em trai ruột; con trai ruột; những cháu trai ruột...; cha chồng; con trai riêng của chồng; con rể.

⁽¹¹⁾ Hadith do Muslim số (1340).

⁽¹²⁾ Hadith do Al-Bukhari ghi số (1862) và Muslim ghi số (1341).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

Trường hợp phụ nữ đi hành hương Hajj một mình không có Muhrim đi cùng thì Hajj đó hữu hiệu nhưng mang tội.

 Chủ đề thứ năm: Giáo lý về U'mrah & bằng chứng:

U'mrah cũng như Hajj chỉ bắt buộc làm một lần trong đời đối với người có khả năng, vì Allah phán:

﴿وَأْتُمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ﴾ البقرة: 196

«Và các người hãy hoàn thành việc hành hương Hajj và U'mrah vì Allah.» Al-Baqarah: 196 (chương 2).

Và vì Rasul ﷺ trả lời khi được vợ A'ishah ﷺ hỏi: Phụ nữ có bắt buộc Jihaad⁽¹³⁾ không? Người trả lời:

((نَعَمْ، عَلَيْنَهُنَّ جِهَادٌ لَا قِتَالَ فِيهِ: الْحَجُّ وَالْعُمْرَةُ))

“Có, bắt buộc họ Jihaad nhưng không có chém giết, đó là Hajj và U'mrah.”⁽¹⁴⁾

Và vì ông Abu Zarin ﷺ hỏi Rasul ﷺ: Cha của tôi không có sức khỏe làm đi hành hương Hajj cũng như

⁽¹³⁾ Jihaad là chiến tranh chỉ vì Allah với ý nghĩa nêu cao ngọn cờ Islam và đè bẹp ngọn cờ Kafir

⁽¹⁴⁾ Hadith do Imam Ahmad ghi (6/165) và Ibnu Majah ghi số (2901), và đã được Sheikh Al-Albaani xác thực trong bộ Sunan Ibnu Maajah số (2362).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

U'mrah. Người đáp: ((حُجَّ عَنْ أَبِيكَ وَعَتَمِرُ)) “**Anh hãy hành hương Hajj và U'mrah thay cha anh!**”⁽¹⁵⁾

U'mrah có ba nền tảng chính: Ehraam⁽¹⁶⁾, Tawwaaf⁽¹⁷⁾ và Sa-i'⁽¹⁸⁾.

 Chủ đề thứ sáu: Các Miqaat của Hajj và U'mrah.

- Miqaat nghĩa theo ngôn từ là ranh giới, địa điểm.
- Nghĩa theo giáo lý là nơi thờ phượng hoặc là thời gian thờ phượng.

Miqaat Hajj và U'mrah được chia làm hai loại: Miqaat về thời gian và Miqaat về địa điểm.

1- Miqaat về thời gian của Hajj và U'mrah: Đối với U'mrah được phép làm bất ngày, tháng nào trong năm. Riêng Hajj chỉ vón vẹn trong những tháng nhất định và hành hương Hajj không được công nhận nếu thực hiện ngoài các tháng này, bởi Allah phán:

﴿الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ﴾ (البقرة: ١٩٧)

⁽¹⁵⁾ Hadith do Abu Dawood ghi số (1810), Al-Nasaa-i ghi (5/111), Ibnu Maajah ghi số (2904, 2905) và Imam Ahmad ghi (1/244), và đã được Sheikh Al-Albaani xác thực trong bộ Soheeh Al-Nasaa-i số (2473).

⁽¹⁶⁾ Ehraam sẽ được giải thích tỉ mỉ ở phần sau.

⁽¹⁷⁾ Tawwaaf là đi xung quanh ngôi đền Ka'bah bảy vòng bắt đầu tại phiếm đá đen và kết thúc tại đó.

⁽¹⁸⁾ Sa-i' là đi qua lại giữa hai núi Safa và Marwah bảy vòng, bắt đầu từ Safa đến Marwah là một vòng và trở lại là vòng thứ hai.

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

﴿Hajj chỉ được thi hành trong vài tháng đã được ấn định.﴾

Al-Baqarah: 197 (chương 2). Đó là các tháng Shawwaal (tháng 10), Zul Qe'dah (tháng 11) và mười ngày đầu của Zul Hijjah (tháng 12) theo niên lịch Islam.

2- Miqaat về địa điểm của Hajj và U'mrah: Đó là các địa điểm bắt buộc người hành hương Hajj và U'mrah không được phép vượt qua ranh giới ngoại trừ đã định tâm xong. Và các Miqaat đó đã được Nabi ﷺ qui định rõ ràng trong Hadith do Abdullah bin A'bbaas  kể:

((وَقَّتْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ ذَا الْحُلَيْفَةِ، وَلِأَهْلِ الشَّامِ الْجُحْفَةَ، وَلِأَهْلِ نَجْدٍ قَرْنَ الْمَنَازِلِ، وَلِأَهْلِ الْيَمَنِ يَلْمَمَ، فَهِنَّ لَهُنَّ وَلِمَنْ أَتَى عَلَيْهِنَّ مِنْ غَيْرِ أَهْلِهِنَّ، لِمَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ، فَمَنْ كَانَ دُونَ ذَلِكَ فَمِنْ حَيْثُ أَنْشَأَ حَتَّى أَهْلُ مَكَّةَ مِنْ مَكَّةَ))

“Rasul ﷺ đã qui định Miqaat cho dân cư Madinah là tại Zul Hulafah; cho dân cư Shaam⁽¹⁹⁾ là tại Al-Juhfah; cho dân cư Najj là tại Qarnul Manazil; và cho dân cư Yamen là tại Yalamlam. Đây là các Miqaat dành cho thị dân bản địa và tất cả lữ khách đi ngang có ý định hành hương Hajj và U'mrah. Còn những ai ở trong phạm vi nêu trên thì định tâm tại nơi mình ở, kể cả dân cư Makkah thì định tâm tại Makkah.”⁽²⁰⁾

Đối với ai có ý định hành hương Hajj và U'mrah vượt qua các Miqaat này mà chưa định tâm bắt buộc y phải

⁽¹⁹⁾ Shaam ngày nay là bốn quốc gia: Palestine, Jordan, Syria và Lebanon.

⁽²⁰⁾ Hadith được Al-Bukhari và Muslim ghi.

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

trở lại Miqaat để định tâm nếu dễ dàng, bằng không thì định tâm tại nơi đang ở và phải chịu phạt cắt cổ con trừu (cừu hoặc dê) tại Makkah và phân phát tất cả thịt cho dân nghèo vùng đất Haram.

Đối với ai định cư trong các khu vực Miqaat thì cứ việc định tâm tại nhà của mình khi muốn hành hương Hajj và U'mrah, giống như Hadith đã nêu ở trên.

Phần II: Các nền tảng và các điều khoản bắt buộc của hành hương Hajj.

➤ Chủ đề thứ nhất: Các nền tảng của Hajj.

Hajj có bốn nền tảng cơ bản, gồm:

1- Ehraam là định tâm hành hương Hajj, bởi đây là việc hành đạo thuần túy nên bắt buộc phải có sự định tâm. Đây là ý kiến thống nhất của cộng đồng Islam, Nabi ﷺ nói: ((إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالتَّيَّاتِ)) **“Quả thật, mọi việc làm bắt đầu bằng sự định tâm.”**⁽²¹⁾ Sự định tâm vốn là nằm trong tim (tức trong nội tâm) nhưng tốt nhất khi định tâm hành hương Hajj và U'mrah nên thốt ra bằng lời cụ thể thể loại Hajj mình muốn làm, vì đó là hành động Nabi ﷺ.

2- Đứng trên A'rafah là nền tảng chính đã được tất cả U'lama thống nhất vì Rasul ﷺ nói: ((الحجُّ عَرَفَةَ)) **“Hành**

⁽²¹⁾ Hadith do Al-Bukhary ghi số (1) và Muslim (155 và 1907).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

hương Hajj tại A'rafah.⁽²²⁾ Thời gian bắt đầu đứng tại A'rafah sau khi mặt trời đứng bóng của ngày A'rafah⁽²³⁾ cho đến giờ Salah Al-Fajr của ngày đại lễ E'id.

3- Tawwaaf Ziyarah hay còn gọi là Tawwaaf Ifaadhoh, đây là nền tảng được tất cả U'lama thống nhất vì Allah đã phán:

﴿ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلِيُوفُوا نُذُورَهُمْ وَلِيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٢٩﴾﴾ الحج : ٢٩

«**Sau đó, chúng hãy kết thúc việc Ehraam của mình (mà trở lại hiện trạng bình thường); hãy giết tê súc vật vì Hajj (và tất cả súc vật đã nguyện trước) và chúng hãy đi Tawwaaf quanh ngôi đền Ka'bah thiên cổ.**» Al-Hajj: 29 (chương 22).

4- Sa-i' giữa hai núi Safa và Marwah đây cũng là nền tảng chính, vì bà A'-ishah nói: “Allah sẽ không hoàn thành Hajj và U'mrah cho bất cứ ai khi y không đi Sa-i' giữa hai núi Safa và Marwah.”⁽²⁴⁾ và vì Rasul ﷺ nói:

((اسْعَوْا فَإِنَّ اللَّهَ كَتَبَ عَلَيْكُمُ السَّعْيَ))

⁽²²⁾ Hadith do Al-Tirmizhi ghi số (889), Abu Dawood ghi số (1949), Al-Nasaa-i ghi số (5/256) và Al-Haakim ghi trong bộ Al-Mustadrik số (2/278), đã được Sheikh Al-Albaani xác thực trong bộ Soheeh Al-Nasaa-i số (2822).

⁽²³⁾ Ngày A'rafah là ngày mùng 9 tháng Zul Hijjah (tháng 12) theo niên lịch Islam.

⁽²⁴⁾ Hadith được Muslim ghi số (1277).

“Các người hãy Sa-i’ đi, bởi quả thật, Allah đã ấn định các người việc Sa-i’.”⁽²⁵⁾

Việc hành hương Hajj sẽ không được hoàn thành đúng theo giáo luật Islam cho đến khi hoàn thành đầy đủ bốn nền tảng này của Hajj. Tức ai bỏ sót một trong bốn nền tảng này thì việc hành hương đó của y vô hiệu.

➡ Chủ đề thứ hai: Các điều khoản bắt buộc của Hajj.

1- Ehraam (tức định tâm) tại Miqaat.

2- Đứng trên A’rafah cho đến tối đối với ai đến vào ban ngày, vì Nabi ﷺ đã đứng trên A’rafah cho đến mặt trời lặn hẳn và nói: ((حُدُّوا عَنِّي مَنَاسِكَكُمْ)) **“Các người hãy lấy từ Ta các nghi thức Hajj.”**

3- Ngủ lại Muzdalifah vào đêm đại lễ E’id cho đến nửa đêm đối với ai đến trước nửa đêm, vì Rasul ﷺ đã làm thế.

4- Ngủ lại Mina vào các đêm Tashreeq.⁽²⁶⁾

5- Ném các trụ đá đúng theo thứ tự.

6- Cạo đầu hoặc hớt tóc, vì Allah phán:

⁽²⁵⁾ Hadith được Imam Ahmad ghi số (6/421), Ibnu Khuzaimah ghi số (2764) và Al-Baihaqi ghi số (5/98) và được Sheikh Al-Albaani xác thực trong quyển ghi chú về Soheeh Ibnu Khuzaimah số (4/232).

⁽²⁶⁾ Những ngày Tashreeq là các ngày 11, 12 và 13 tháng Zul Hijjah (tháng 12) lịch Islam.

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

﴿مُحَلِّقِينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ﴾ الفتح: 27

﴿**Các người cạo đầu hoặc hót tóc.**﴾ Al-Fat-h: 27 (chương 48).

7- Tawwaaf tạm biệt ngoại trừ phụ nữ trong kinh nguyệt và ra máu hậu sản, bởi Hadith của Abdullah bin A'bbaas ﷺ nói: “*Người hành hương Hajj nhận được lệnh phải Tawwaaf cuối cùng tại ngôi đền Ka'bah, ngoại trừ phụ nữ có kinh nguyệt và ra máu hậu sản thì được miễn.*”⁽²⁷⁾

Đối với ai cố ý bỏ hoặc quên một trong bảy điều khoản bắt buộc trên thì phải nộp phạt một con trừu (cừu hoặc dê) nếu không thì Hajj đó bị thiếu, bởi Abdullah bin A'bbaas ﷺ nói: “*Ai lỡ quên hoặc cố ý bỏ một trong những điều khoản bắt buộc của Hajj thì phải nộp phạt một con vật tế.*”⁽²⁸⁾

Ngoài những điều khoản bắt buộc nêu trên còn lại tất cả các nghi thức khác đều là Sunnah khuyến khích nên làm và dưới đây là những điều Sunnah tiêu biểu:

1- Tắm rửa trước khi Ehraam, xịt dầu thơm vào người trước khi định tâm và mặc hai mảnh vải trắng đối với nam.

2- Hót móng tay và chân, cạo lông phần kín, nhổ hoặc cạo lông nách và cắt tỉa gọn gàng râu mép.

⁽²⁷⁾ Hadith được Al-Bukhari ghi số (1755) và Muslim ghi số (1328).

⁽²⁸⁾ Hadith do Al-Daruqutni ghi quyển (2/191) số (2512), Al-Baihaqi ghi số (5/152) và những người khác ghi lại chính xác từ lời nói của Ibnu A'bbaas giống như Ibnu Abdul Bar nói trong bộ Al-Istizkaar (12/184) và Al-Albaani ghi trong Al-Irwa (4/299).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

3- Tawwaaf Qudum⁽²⁹⁾ đối với người hành hương Hajj Mufrad và Hajj Qiron.

4- Chạy chậm ở ba vòng đầu khi Tawwaaf Qudum.

5- Để hở vai và tay phải khi Tawwaaf Qudum. Tức quần Ehraam dưới nách phải.

6- Ngủ tại Mina vào đêm A'rafah (tức đêm mùng 8 tháng Zul Hijjah (tháng 12) theo niên lịch Islam.)

7- Đọc Talbiyah⁽³⁰⁾ từ khi Ehraam cho đến khi ném đá vào trụ đá A'qabah.

8- Rút ngắn và gom hai lễ nguyện Salah Al-Maghrib và Salah Al-I'sha trong giờ Salah Al-Maghrib khi đến Muzdalifah.

9- Đứng tại Mash-a'-rul Harom ở Muzdalifah từ sau Salah Al-Fajr đến mặt trời mọc nếu như dễ dàng bằng không thì đứng bất cứ nơi nào trong Muzdalifah cũng được.

⁽²⁹⁾ Tawwaaf Qudum là Tawwaaf đầu tiên mới đặt chân đến Makkah.

⁽³⁰⁾ Talbiyah: là đọc

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ

(Lab bai kol lo hum ma lab baik, lab bai ka la sha ri ka la ka lab baik, in nal ham da wan ne' ma ta la ka wal mulk, la sha ri ka lak)

Ý nghĩa: Lạy Allah, bề tôi vâng lời Ngài, tuân lệnh Ngài không tỏ hợp Ngài với ai (hay bất vật gì). Quả thật, tất cả mọi lời ca ngợi tán dương, hồng ân và uy quyền đều là của Ngài mà không có đối tác.

Phần III: Những điều khoản cấm, nộ phạt và vật giết tế.

➤ Chủ đề thứ nhất: Các điều khoản cấm của Ehraam.

Có chín điều khoản cấm người hành hương Hajj và U'mrah vi phạm trong suốt quá trình mặc Ehraam:

1- Cấm nam giới mặc những gì được may sẵn như các loại quần, áo... ngoại trừ những ai không tìm được gì che phần dưới thì được phép mặc quần. Còn phụ nữ thì được phép mặc quần áo bình thường ngoại trừ mạng che mặt và bao tay, sẽ được nói rõ hơn ở phần dưới.

2- Cấm cả nam lẫn nữ xịt dầu thơm lên người và lên quần áo cũng như cố ý ngửi dầu thơm, nhưng được phép ngửi mùi thơm từ thiên nhiên và được sử dụng phấn bôi mi mắt không mùi.

3- Cấm cả nam lẫn cắt móng tay, móng chân và hớt tóc nhưng khi gội đầu lỡ bị rụng tóc hay gãy móng tay thì không sao (không được gội bằng xà bông có mùi thơm).

4- Cấm nam giới che trực tiếp lên đầu như đội nón, đội khăn và những gì tương tự nhưng được phép che mát bằng dù, trại, lều, bóng cây và những gì tương tự. Còn phụ nữ bị cấm phụ nữ mang mạng che mặt và đeo găng tay ngoại trừ có đàn ông lạ xung quanh thì buộc phải che mặt tạm.

Ai sử dụng dầu thơm hoặc che trực tiếp lên đầu hoặc mặc những gì may sẵn do không hiểu biết về giáo lý hoặc do quên hoặc do bị ép buộc thì không sao cả. Vì Nabi ﷺ nói:

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

((عُنْفِي لِأُمَّتِي الْخَطَأَ وَالنَّسْيَانَ وَمَا اسْتَكْرَهُوا عَلَيْهِ)) **“Cộng đồng của Ta được tha thứ tội lỗi khi làm sai, khi bị quên và khi bị ép buộc.”** Nhưng một khi hiểu biết được vấn đề hoặc sự nhớ lại hoặc không còn bị ép buộc nữa thì phải dừng ngay hành động sai trái đó.

5- Cấm cả nam và nữ cưới vợ hoặc gã chồng.

6- Cấm cả nam và nữ giao hợp qua đường sinh dục. Nếu vi phạm trước thì Tahallul đầu tiên⁽³¹⁾ thì Hajj bị hủy bỏ cho dù có đã đứng trên A'rafah.

7- Cấm cả nam và nữ mượn trốn nhau, thủ dâm, hôn và nhìn người khác giới bằng thêm muốn tình dục nhưng khi vi phạm thì Hajj không bị hư.

8- Cấm cả nam và nữ giết và săn bắn động vật trên cạn nhưng được phép giết những loại động vật gây hại trong bất cứ lúc nào kể cả trong Ehraam, như: Quạ, chuột, bò cạp, điều hâu, rắn và chó dữ.

Đồng thời cấm tiếp tay thợ săn trong mọi tình huống như chỉ điểm con vật trú ẩn và cấm ăn các loại động vật mà thợ săn săn vì người hành hương.

9- Cấm toàn thể người Muslim, người hành hương hay người bình thường chặt phá cây mọc tự nhiên trong vùng đất Haram⁽³²⁾ ngoại trừ những cây làm cản trở trên

⁽³¹⁾ Tahallul đầu tiên là người hành hương Hajj đã làm được hai trong ba điều sau, như: Ném đá; cạo hoặc hót tóc; và Tawwaaf Ifaa-dhoh.

⁽³²⁾ Vùng đất Haram là vùng đất thánh địa Makkah, Mina và Muzdalifah.

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

đường đi, cây do con người trồng, đây là ý kiến thống nhất của giới U'lama.

Chủ đề thứ hai: Phạt khi vi phạm những điều khoản cấm.

1- Đối với ai cố ý cạo đầu hoặc hót tóc hoặc cắt móng tay, móng chân hoặc mặc đồ may sẵn hoặc sử dụng dầu thơm hoặc che đậy đầu trực tiếp hoặc hưởng thụ qua cái người khác giới hoặc môn trơn bạn tình nhưng chưa xuất tinh thì phải chịu phạt một trong ba điều sau đây:

- a- Nhịn chay ba ngày.
- b- Hoặc bố thí thức ăn cho sáu người nghèo một buổi.
- c- Hoặc giết một con trừu (cừu hoặc dê).

Vì Rasul ﷺ nói Ka'b bin U'jrah ﷺ khi ông ta bị ghé ngựa trên đầu:

((أَحْلِقْ رَأْسَكَ وَصُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ أَوْ أَطْعِمْ سِتَّةَ مَسَاكِينَ أَوْ ائْسُكْ بِشَاةٍ))

“Anh hãy cạo đầu đi, rồi chuộc tội bằng nhịn chay ba ngày hoặc bố thí thức ăn cho sáu người nghèo hoặc cắt cổ một con trừu (cừu hoặc dê).”⁽³³⁾ Tương tự, các hành động vi phạm khác cũng chịu phạt như vậy nhưng không làm hư Hajj.

⁽³³⁾ Hadith được Al-Bukhari ghi số (1815) và Muslim ghi số (1201).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

2- Đối với giết và săn bắn thú trên cạn thì thợ săn phải chịu phạt một trong những điều sau đây:

a- Giết một con vật tương đương như con vật đã săn thuộc ba loài cừu dê, bò và lạc đà.

b- Hoặc đánh giá con vật đó bao nhiêu tiền, sau đó mua thức ăn bổ thí cho người nghèo, phát cho mỗi người nghèo một Mud lúa mì tương đương khoảng 600 gam hoặc nửa Sa' tương đương khoảng 1,2 kg loại thức ăn khác như chà là hay lúa mạch.

c- Hoặc nhịn chay bằng số ngày tương ứng mỗi người nghèo nhận thức ăn, thí dụ: con giá trị con vật đó phát được cho 5 người nghèo thì nhịn chay 5 ngày; nếu giá trị con vật phát được 10 người nghèo thì phải nhịn chay 10 ngày.

Bằng chứng cho việc phạt này Allah phán:

﴿وَمَنْ قَتَلَهُ مِنْكُمْ مُتَعَمِّدًا فَجَزَاءٌ مِّثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ يَحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ هَدْيًا بَالِغَ الْكَعْبَةِ أَوْ كَفَّارَةٌ طَعَامُ مَسْكِينٍ أَوْ عَدْلٌ ذَلِكِ

صِيَامًا﴾ المائدة: 95

﴿Và nếu ai trong các người cố ý giết thú săn thì phải đền một con thú nuôi trong đàn súc vật tương đương như thú săn đã bị giết, dưới giám sát của hai người công minh trong các người và phải được dắt đến Ka'bah để giết tê hoặc có thể chuộc tội bằng cách bổ thí thức ăn cho những người nghèo hoặc bằng cách nhịn chay tương đương với việc nuôi ăn đó.﴾ Al-Maa-idah: 95 (chương 5).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tế Qurbaan & A'qiqah

3- Đối với ai giao hợp trong thời gian hành hương Hajj hoặc môn trốn người khác phái đến xuất tinh hoặc xuất tinh do thủ dâm, do hôn, do sờ soạn hoặc nhìn người khác giới nhiều lần trước khi Tahallul đầu tiên thì Hajj đó bị hủy bỏ, cho dù có giao hợp trong lúc bị quên hoặc do không biết giáo lý hoặc do bị ép buộc thì Hajj cũng bị hủy bỏ, và bắt buộc y phải:

- a- Tiếp tục làm Hajj cho đến hết.
- b- Giết phạt một con lạc đà.
- c- Hành hương Hajj lại vào năm sau.
- d- Sám hối với Allah.

Còn đối với ai giao hợp sau Tahallul đầu tiên thì Hajj đó vẫn còn hiệu lực nhưng phải giết phạt một con trù (cừu hoặc dê).

4- Đối với ai cưới vợ hoặc gã chồng thì Hajj đó vẫn còn hiệu lực nhưng cuộc hôn ước vô hiệu không được công nhận.

5- Đối với ai cố ý chặt bẻ cây cối mọc tự nhiên ở thánh địa Haram: Nếu chặt, bẻ cây nhỏ thì giết phạt một con trù (cừu hoặc dê), nếu chặt, bẻ cây lớn thì giết phạt con bò. Còn hái trái cây hay lá cây thì ước tính giá trị của vật đó thành tiền rồi đem bố thí cho người nghèo. Và việc chịu phạt sẽ vô hiệu nếu vi phạm trong lúc bị quên lãng hoặc do không biết về giáo lý.

🏠 **Chủ đề thứ ba:** Súc vật giết tế và giáo lý liên quan.

1) **Súc vật giết tế** là những loài súc vật như lạc đà, bò, trù (cừu hoặc dê) được dắt đến giết thịt tại Makkah với mục đích hiến dâng cho Allah.

- **Các mục đích giết tế súc vật:**

1- **Giết tế vì Hajj Tamattu' và Hajj Qiron**, đây là loại giết tế bắt buộc đối với những ai không ở trong khu vực Makkah mà hành hương Hajj Tamattu' và Qiron, đây là thể loại nghi thức Hajj chứ không phải giết phạt, vì Allah phán:

﴿فَمَنْ تَمَعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ﴾ البقرة: 196

«**Đối với ai muốn tiếp tục làm U'mrah rồi đến Hajj (tức hành hương Hajj Al-Tamadtu' hoặc Hajj Al-Qiron) thì phải giết một con vật tế tùy theo khả năng có thể.**» Al-Baqarah: 196 (chương 2).

Nếu ai không có khả năng giết tế do không có vật nuôi hoặc không có tiền mua vật tế thì phải nhịn chay thay thế mười ngày, nhịn ba ngày trong thời gian hành hương Hajj và được phép nhịn chay trong những ngày Tashreeq còn bảy ngày nhịn khác thì nhịn tại về nhà, vì Allah phán:

﴿فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ﴾ البقرة: 196

«**Nhưng ai không có khả năng (dâng một con vật tế) thì phải nhịn chay ba ngày trong thời gian hành hương Hajj và bảy ngày sau khi trở về nhà.**» Al-Baqarah: 196 (chương 2).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

Khuyến khích ai hành hương Hajj Tamadtu' và Hajj Qiron nên ăn ít thịt của con vật mình giết tê, bởi Allah phán:

﴿فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعِمُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ﴾ الحج: 36

﴿Các người hãy dùng thịt của chúng và bỏ thí cho những người nghèo sống bằng lòng với số phận và những người ăn xin.﴾ Al-Hajj: 36 (chương 22).

2- *Giết tê vì ép buộc* là loại giết tê bắt buộc đối với ai đã bỏ lỡ bỏ sót một trong những nghi thức bắt buộc hoặc đã vi phạm một trong những điều khoản cấm hoặc bất cứ lý do nào khác tương tự trong suốt thời gian hành hương Hajj, vì Allah phán:

﴿فَإِنْ أَحْصَرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ﴾ البقرة: 196

﴿Nếu các người bị cản trở không thể tiếp tục thi hành Hajj thì hãy nộp phạt một con vật tê.﴾ Al-Baqarah: 196 (chương 2).

Và vì Abdullah bin A'bbaas nói: “*Ai lỡ quên hoặc cố ý bỏ một trong những điều khoản bắt buộc của Hajj thì phải nộp phạt một con vật tê.*”⁽³⁴⁾

Với loại thịt giết tê này cấm người nộp phạt ăn, buộc y phải lấy hết số thịt đó phân phát hết cho người nghèo sinh sống trong thánh địa Haram.

⁽³⁴⁾ Hadith do Al-Daruqutni ghi quyển (2/191) số (2512), Al-Baihaqi ghi số (5/152) và những người khác ghi lại chính xác từ lời nói của Ibnu A'bbaas giống như Ibnu Abdul Bar nói trong bộ Al-Istizkaar (12/184) và Al-Albaani ghi trong Al-Irwa (4/299).

3- Giết tê vì tự nguyện là loại giết tê khuyến khích đối với tất cả những ai hành hương Hajj hoặc U'mrah, nhằm bắt chước theo đường lối Sunnah của Nabi ﷺ, bởi trong lần hành hương Hajj Al-Wida Người đã giết tê một trăm con lạc đà.

Với loại thịt giết tê này khuyến khích người giết tê ăn một ít, bởi xưa kia sau khi giết tê xong thì Rasul ﷺ ra lệnh người giết thịt lấy mỗi con một cút thịt đem nấu chung rồi Người đã ăn và đã uống nước canh đó.

Ngoài ra, đối với tín đồ Muslim không hành hương Hajj được phép gởi súc vật tể đến Makkah để giết tê với mục đích kính dâng Allah, nhưng họ không cần phải hãm mình giống như người hành hương Hajj.

4- Giết tê vì lời nguyện là loại giết tê mà người hành hương Hajj đã nguyện giết tê kính dâng Allah tại Makkah, loại giết tê này bắt buộc phải thực hiện, bởi Allah phán:

﴿ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلْيُوفُوا نُذُورَهُمْ﴾ الحج : ٢٩

﴿Sau đó, chúng hãy kết thúc việc Ehraam của mình (mà trở lại hiện trạng bình thường); hãy giết tê súc vật vì Hajj (và tất cả súc vật đã nguyện trước).﴾ Al-Hajj: 29 (chương 22).

Với loại thịt giết tê này không được phép ăn thịt.

2) Thời gian giết tê đối với loại giết tê vì Hajj Tamadtu', Hajj Qiron thì thời gian bắt đầu là sau lễ Salah đại lễ E'id của ngày đại lễ E'id cho đến giờ cuối cùng của ngày Tashreeq.

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

Đối với loại giết tê vì ép buộc thì thực hiện ngay khi vi phạm.

Đối với ai bị cấm cản không cho đến Makkah thì phải giết tê chịu phạt một con trâu (cừu hoặc dê) hoặc một phần bảy con bò hoặc một phần bảy con lạc đà, bởi Allah phán:

﴿فَإِنْ أَحْصَرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ﴾ البقرة: 196

«Nếu các người bị cản trở không thể tiếp tục thì hành Hajj thì hãy nộp phạt một con vật tê.» Al-Baqarah: 196 (chương 2).

3) Địa điểm giết tê đối với loại giết tê vì Hajj Tamadtu' và Hajj Qiron thì theo Sunnah thì giết tê tại Mina, nếu không thể thì giết ở bất cứ địa phận nào của vùng đất Haram cũng được.

Với loại giết tê vì ép buộc chỉ được phép giết tê trong vùng đất Haram. Riêng giết tê vì bị cấm cản thì giết tê ngay vị trí bị cấm.

Đối với việc nhịn chay thay thế giết tê súc vật thì nhịn bất cứ nơi đâu cũng được. Khuyến khích nên nhịn chay ba ngày trong thời gian hành hương Hajj và bảy ngày sau kế tiếp sau khi đã trở về quê nhà, như Allah phán:

﴿فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَمَنْ تَمَنَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ﴾ البقرة:

۱۹۶

«Đối với ai muốn tiếp tục làm U'mrah rồi đến Hajj (tức hành hương Hajj Al-Tamadtu' hoặc Hajj Al-Qiron) thì

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

phải giết một con vật tể tùy theo khả năng có thể. Nhưng ai không có khả năng (dâng một con vật tể) thì phải nhịn chay ba ngày trong thời gian hành hương Hajj và bảy ngày sau khi trở về nhà, như vậy là đủ mười ngày hoàn chỉnh. ﴿Al-Baqarah: 196 (chương 2).

Khuyến khích người hành hương tự mình cắt cổ con vật giết tể, nếu không thể thì nhờ người khác giết thay cũng được.

Lúc cắt cổ vật giết tể nên nói:

((بِسْمِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ هَذَا مِنْكَ وَكَ))

“Bis mil lah, Oi lo hum ma ha za min ka wa la ka”

((Nhân danh Allah, lạy Allah vật tể này là từ Ngài và của Ngài))

4) Các điều khoản về súc vật giết tể, là giống như các điều khoản của súc vật giết Qurbaan:

a- Phải thuộc loại súc vật như lạc đà, bò, trâu (cừu) và dê.

b- Phải hoàn toàn lành mạnh không thương tật như bệnh, què, mù, cụt đuôi, mất sừng, gầy ốm.

c- Phải đủ độ tuổi theo giáo lý Islam qui định như: Lạc đà phải đủ 5 năm tuổi trở lên; bò phải đủ 2 năm tuổi trở lên; dê phải đủ 1 năm tuổi trở lên và trâu (cừu) phải đủ 6 tháng tuổi trở lên.

Phần IV: Về nghi thức hành hương Hajj và U'mrah

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

Theo giới U'lama thì nghi thức Hajj nằm trong Hadith do Jaabir رضي الله عنه thuật lại.⁽³⁵⁾

Qua nghiên cứu từ các Hadith Soheeh chúng tôi tóm lược được nghi thức U'mrah và Hajj như sau:

Khi người hành hương U'mrah hoặc Hajj đến Miqaat khuyến khích làm những việc sau: Tắm rửa; nhổ hay cạo lông nách, lông bộ phận sinh dục; cắt tỉa râu mép đối với nam; hót móng tay chân; xịt dầu thơm lên người nhưng không được xịt lên đồ Ehraam (tốt nhất nên làm những việc này ở nhà).

Ehraam đối với đàn ông thì mặc hai mảnh vải màu trắng một mảnh quấn làm quần và mảnh còn lại làm áo. Phải che toàn thân không được để hở hai vai ngoại trừ trong Tawwaaf Qudum. Còn phụ nữ thì mặc quần áo kín đáo bình thường nhưng không được quá sặc sỡ.

Bước tiếp theo là định tâm cho thể loại hành hương mình muốn:

- Nếu là U'mrah và Hajj Tamadtu' thì định tâm:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ عُمْرَةً

(Lab bai kol-lo-hum-ma u'm roh)

- Nếu là Hajj Qiron thì định tâm:

⁽³⁵⁾ Hadith do Muslim ghi số (1216).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ عُمْرَةً وَحَجًّا

(Lab bai kol-lo-hum-ma u'm roh và haj ja)

- Nếu là Hajj Ifraad (hoặc Mufrad) thì định tâm:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ حَجًّا

(Lab bai kol-lo-hum-ma haj ja)

Khuyến khích nên định tâm khi đã ngồi đàng hoàng trên phương tiện như: xe, máy bay. . . và mặt hướng về Qiblah. Nếu trường hợp sợ bị ngăn cản trên đường đến Makkah như cướp đường, bệnh dịch. . . thì nên nói thêm:

إِنْ حَبَسَنِي حَابِسٌ فَمَحَلِّي حَيْثُ حَبَسْتَنِي

(In ha-ba-sa-ni haa-bi-sun fa-ma-hal-li hai-su ha-bas-ta-ni)⁽³⁶⁾

Khuyến khích lúc định tâm nói thêm:

اللَّهُمَّ هَذِهِ حَجَّةٌ لَا رِيَاءَ وَلَا سُمْعَةَ

(Ol lo hum ma hi zi hi haj ja tun la ri ya a wa la sum a'h)

⁽³⁶⁾ **Ý nghĩa:** Nếu bề tôi bị thế lực nào đó ngăn cản thì bề tôi sẽ trở lại hiện trạng bình thường ngay nơi ngăn cản bề tôi.

Bởi ai nói câu này sau câu định tâm thì khi bị ngăn cản không cho đến được Makkah thì được phép mặc áo trở lại mà không bị phạt gì cả.

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

Theo Sunnah Rasul ﷺ sau khi định tâm xong khuyến khích nam giới nói lớn giọng câu Talbiyah, còn phụ nữ chỉ được phép nói nhỏ:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالتَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ
لَا شَرِيكَ لَكَ

(Lab bai kol lo hum ma lab baik, lab bai ka la sha ri ka la ka
lab baik, in nal ham da wan ne' mata la ka wal mulk, la sha
ri ka lak)

Riêng tập thể Sahabah đã đọc thêm sau câu Talbiyah này:

لَبَّيْكَ ذَا الْمَعَارِجِ، لَبَّيْكَ ذَا الْفَوَاضِلِ

(Lab bai ka zal ma aa' rij, lab bai ka zal fa waa dhil)

Khi đến được Makkah khuyến khích người hành hương tắm rửa sạch sẽ trước khi bắt đầu Tawwaaf. Khi Tawwaaf bắt buộc phải có nước Wudu, riêng nam giới khi Tawwaaf khuyến khích quấn khăn Ehraam choàng dưới nách phải và để hở vai phải, phần vai còn lại che vai trái còn nữ mặc bình thường. Bắt đầu tại cục đá đen, khi đến cục đá đen nếu dễ dàng thì hôn nó còn không thì dùng tay sờ nó rồi hôn lại tay còn không có khả năng thì giơ tay phải chào mà nói:

بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

(Bis mil lah, wol lo hu Akbar)

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

nhưng không được hôn tay. Tawwaaf bắt đầu từ cục đá đen và kết thúc tại đó đi nghịch chiều kim đồng hồ đi bảy vòng. Khi đến cột Yamany nếu dễ dàng thì sờ nó nhưng không hôn còn không có khả năng thì không chào gì cả mà tiếp tục đi, khuyến khích nên đọc câu cầu xin sau giữa cột Yamany và đá đen.

﴿رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾ البقرة: 201

﴿**Lạy Thượng Đế của bầy tôi! Cầu xin Ngài ban cho bầy tôi tất cả những điều tốt lành ở trần gian và tất cả những điều tốt lành ở Ngày Sau và xin hãy bảo vệ, che chở bầy tôi tránh xa hỏa ngục.**﴾ Al-Baqarah: 201 (chương 2).

Ngoài nơi đó ra thì người hành hương cầu xin bất cứ điều gì bản thân muốn bằng chính ngôn ngữ của mình.

Khuyến khích chạy chậm trong lúc Tawwaaf ở ba vòng đầu và bốn vòng cuối thì đi bình thường. Sau khi Tawwaaf xong bảy vòng che kín phần vai phải lại và không được để hở như trong lúc Tawwaaf.

Kế tiếp, nếu dễ dàng hãy đi ra phía sau Maqom Ibrahim để dâng lễ Salah hai Rak-at, ở Rak-at thứ nhất sau khi đọc chương Al-Fatihah xong đọc tiếp chương Al-Kafirum, ở Rak-at thứ hai sau khi đọc chương Al-Fatihah xong đọc chương Al-Ikhlos còn nếu tại khu vực Maqom quá chật chội thì cứ việc dâng lễ Salah ở bất cứ nơi nào cũng được miễn sau trong Masjid Makkah. Nếu đến được Maqom Ibrahim thì đọc câu:

﴿وَاتَّخِذُوا مِنْ مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلِّينَ﴾ البقرة: 125

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

﴿“**Hãy lấy chỗ đứng của Ibrahim làm địa điểm dâng lễ nguyện Salah.**”﴾ Al-Baqarah: 125 (Chương 2).

Lần Tawwaaf này được gọi là Tawwaaf Qudum đối với người hành hương Hajj Qiron và Hajj Ifraad, và là Tawwaaf U'mrah của người hành hương U'mrah và hành hương Hajj Tamadtu'.

Theo Sunnah Nabi ﷺ thì sau khi dâng lễ Salah xong thì uống nước Zamzam và xối ít nước lên đầu rồi qua lại sờ và hôn đá đen (làm điều đó khi thấy dễ dàng).

Sau khi thực hiện Tawwaaf xong người hành hương hướng về núi Safa để thực hiện việc Sa-i', khi đến chân núi Safa thì đọc câu:

﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ﴾ البقرة: 158

﴿**Quả thật, (hai ngọn núi) Safa và Marwah (tại Makkah) là một trong những dấu hiệu của Allah.**﴾ Al-Baqarah: 158 (chương 2).

((أَبْدَأُ بِمَا بَدَأَ اللَّهُ بِهِ))

(Ab da u bi ma ba da ol lo hu bi hi)⁽³⁷⁾

Xong tiếp tục leo lên núi đến khi nhìn thấy Ka'bah và hướng về đây giơ hai tay lên đọc ba lần:

اللَّهُ أَكْبَرُ

(Allahu Akbar)

⁽³⁷⁾ **Ý nghĩa:** Tôi khởi đầu bằng những gì Allah đề xướng.

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

Và đọc tiếp:

((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ،
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، أُنْجَزَ وَعْدُهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ))

(La i la ha il lol lo hu wah da hu la sha ri ka lah, la-hul mul ku wa la hul ham du wa hu wa a' la kul li shai in qo deer, la i la ha il lol lo hu wah dah, an ja za wa' dah, wa na so ro a'b dah, wa ha za mal ah za ba wah dah)⁽³⁸⁾

Đọc như thế ba lần và cầu xin giữa ba lần đó thật lâu với những gì bản thân muốn. Sau khi cầu xin xong bước xuống đi bộ hướng về núi Marwah và cầu xin bất cứ điều gì muốn trong lúc đi bộ. Đến khi thấy ngọn đèn màu xanh lá thì chạy thật nhanh đến ngọn đèn xanh lá thứ hai và điều này chỉ khuyến khích nam giới còn phụ nữ thì đi bộ bình thường. Sau khi qua khỏi ngọn đèn thứ hai thì đi bộ trở lại cho đến khi đặt chân lên núi Marwah và thực hiện các động tác và lời cầu xin trên Marwah giống như ở trên núi Safa ngoại trừ không đọc hai câu sau và làm như thế bảy vòng.

﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ﴾ ((أَبْدَأُ بِمَا بَدَأَ اللَّهُ بِهِ))

**** Lưu ý:** Khi đi từ núi Safa đến núi Marwah là được tính một vòng trở lại là vòng thứ hai. Vậy kết thúc Sa-i' ở tại núi Marwah.

⁽³⁸⁾ **Ý nghĩa:** {Không có Thượng Đế nào đích thực ngoại trừ Allah duy nhất không có cộng tác với Ngài, mọi quyền lực, mọi lời ca ngợi đều là của Ngài và Ngài có khả năng trên tất cả mọi việc. Không có Thượng Đế nào đích thực ngoại trừ Allah, lời giao ước của Allah giúp đỡ bầy tôi của Ngài là sự thật và duy chỉ Ngài đã hủy diệt phe đảng (chống đối)}

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

Lần Sa-i' này là Sa-i' của Hajj Qiron và Hajj Ifraad, và là Sa-i' U'mrah của người hành hương U'mrah và hành hương Hajj Tamadtu'.

Đối với người hành hương Hajj Qiron và Hajj Ifraad vẫn phải giữ nguyên trạng thái ở hãm mình trong Ehraam.

Đối với người hành hương U'mrah nên cạo đầu hoặc hót tóc và người hành hương Hajj Tamadtu' thì chỉ nên hót tóc (để chừa tóc cạo trong ngày E'id) sau đó cả hai trở lại trạng thái bình thường.

Riêng phụ nữ thì gom tất cả tóc lại và cắt ở chót tóc khoảng một lóng tay.

Đến sáng ngày mùng 8 tháng Zul Hijjah (tháng 12) theo niên lịch Islam, ngày này được gọi là ngày Tarwiyah, đối với người hành hương Hajj Tamadtu' phải mặc Ehraam trở lại và định tâm tại nơi mình đang ở và khuyến khích làm giống như ở Miqaat như: tắm rửa, cắt tỉa ... trước khi định tâm. Sau khi hoàn thành xong khâu chuẩn bị thì định tâm câu:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ حَجًّا

(Lab bai kol lo hum ma haj ja)

Còn người hành hương Hajj Ifraad và Hajj Qiron vẫn còn giữ nguyên trạng thái Ehraam từ trước. Sau đó, tất cả người hành hương Hajj rời khỏi nơi ở hướng đến Mina với sự đêm tĩnh, trật tự và đọc lớn Talbiyah. Tại Mina người hành hương Hajj dâng lễ Salah Al-Zuhr, Al-A'sr, Al-Maghrib, Al-I'sha và Al-Fajr, và qua đêm tại đây. Đối với các lễ Salah Al-Zuhr, Al-A'sr và Al-I'sha thì rút ngắn từ bốn Rak-at lại thành

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'rafah

hai Rak-at còn lễ Salah Al-Maghrib và Al-Fajr vẫn giữ nguyên số Rak-at nhưng phải dâng lễ Salah trong giờ riêng biệt của mỗi buổi lễ.

Sau khi qua đêm ở Mina đến sáng hôm sau là ngày mồng 9 tức là ngày trọng đại A'rafah tất cả người hành hương Hajj phải rời Mina hương đến vùng đất A'rafah, nếu dễ dàng thuận lợi nên tạm dừng chân tại Masjid Namirah chờ sau khi Imam đọc xong Khutbah (thuyết giảng) ngày A'rafah, rồi dâng lễ Salah Al-Zuhr và Al-A'sr trong giờ Al-Zuhr bằng một lần Azan và hai lần Iqomah đồng thời rút ngắn mỗi lễ Salah lại còn hai Rak-at. Khi hoàn thành xong lễ Salah thì đi vào khu vực A'rafah.

❖ **Chú ý:** Mỗi người hành hương Hajj phải khẳng định chắc chắn rằng mình đang đứng trong ranh giới của A'rafah vì ai không đứng trong ranh giới của A'rafah thì Hajj đó vô nghĩa, vì Nabi ﷺ nói: ((الحجُّ عَرَفَةٌ)) **“Hành hương Hajj tại A'rafah.”**⁽³⁹⁾

Sau đó, dành hết thời gian, hết tâm trí và sức lực mà hướng về Qiblah, giơ hai tay lên tán dương ca tụng Allah, sám hối với Ngài, cầu xin thật nhiều cho bản thân, cho cha mẹ, cho người thân và cho cộng đồng Muslim ... Quả thật, vào ngày A'rafah vĩ đại này Allah sẽ chấp nhận lời cầu xin của những

⁽³⁹⁾ Hadith do Al-Tirmizhi ghi số (889), Abu Dawood ghi số (1949), Al-Nasaa-i ghi số (5/256) và Al-Haakim ghi trong bộ Al-Mustadrik số (2/278), đã được Sheikh Al-Albaani xác thực trong bộ Soheeh Al-Nasaa-i số (2822).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

người hành hương Hajj.⁽⁴⁰⁾ Trong ngày trọng đại này người hành hương Hajj không được phép nhịn chay để dành hết sức lực mà đứng kính cẩn, nghiêm trang trước Đấng Chúa Tể của toàn vũ trụ và muôn loài mà cầu xin cho đến mặt trời lặn hoàn toàn.

Theo sunnah, trong ngày trọng đại A'rafah này người hành hương Hajj nên cầu xin câu:

((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

(⁴⁰) Từ Hadith của Abdullah bin U'mar رضي الله عنه có người hỏi Nabi ﷺ về ngày A'rafah vĩ đại thì Người trả lời:

((فَإِنَّ اللَّهَ يَنْزِلُ إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا، فَيَبْأِيهِمُ الْمَلَائِكَةُ، فَيَقُولُ: هَؤُلَاءِ عِبَادِي جَاءُوا شُعْتًا غَبْرًا مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ، يَرْجُونَ رَحْمَتِي، وَيَخَافُونَ عَذَابِي، وَلَمْ يَرَوْني، فَكَيْفَ لَوْ رَأَوْني؟))

“Vào ngày A'rafah Allah hạ giới xuống tầng trời hạ giới mà khoe những người hành hương Hajj với Thiên Thần, Ngài nói: “*Đây là đám nô lệ của TA, chúng đến đây từ những nơi xa thẳm với sự mệt nhọc và đầu tóc bù xù, chúng vì TA đến đây với mong muốn tìm hồng ân của TA và cầu xin TA che chở khỏi hình phạt của TA trong khi chúng chưa nhìn thấy TA, thế sẽ ra sao nếu như chúng nhìn thấy TA?*” Hadith do Abdur Razaq ghi.

Từ A'-ishah رضي الله عنها phu nhân của Nabi ﷺ, dẫn lời Người rằng:

((مَا مِنْ يَوْمٍ أَكْثَرَ مِنْ أَنْ يُعْتَقَ اللَّهُ فِيهِ عَبْدًا مِنَ النَّارِ مِنْ يَوْمِ عَرَفَةَ وَإِنَّهُ لَيَدْنُو ثُمَّ يُبَآئِيهِمُ الْمَلَائِكَةُ فَيَقُولُ مَا أَرَادَ هَؤُلَاءِ؟))

“Không có ngày nào mà Allah lại phóng thích đám nô lệ của Ngài ra khỏi hỏa ngục nhiều hơn ngày A'rafah cả. Vào ngày đấy, hồng ân và sự rộng lượng của Allah rất gần (với những người hành hương Hajj), xong Ngài khoe họ với các Thiên thần mà nói: “*Họ muốn gì vậy?*” Hadith do Muslim ghi.

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

(La i la ha il lol lo hu wah da hu la sha ri ka lah, la hul mul ku wa la hul ham du wa hu wa a' la kul li shai in qo deer)⁽⁴¹⁾

Sau khi mặt trời lặn hẳn tất cả người hành hương Hajj rời A'rafah đi đến Muzdalifah bằng sự điềm tĩnh, trật tự và đọc lớn Talbiyah. Khi đặt chân đến Muzdalifah thì bắt đầu ngay lễ Salah Al-Maghrib ba Rak-at, rồi đến Salah Al-I'sha hai Rak-at bằng một lần Azan và hai lần Iqomah.

Đối với người già yếu được phép rời Muzdalifah sau khi đã qua nửa đêm, còn người mạnh khỏe nên ở lại sau khi xong Salah Al-Fajr nên hướng mặt về Qiblah tán dương, ca tụng Allah cho đến mặt trời đỏ ửng nhưng chưa mọc thì rời Muzdalifah hướng đến Mina bằng sự bình thản, trật tự và đọc lớn Talbiyah. Trên đường đi tìm nhặt bảy viên đá nhỏ bằng đầu ngón tay và có thể nhặt bất cứ nơi nào cũng được.

Sau khi có trong tay bảy viên đá người hành hương Hajj hướng thẳng về trụ đá lớn A'qabah tại Mina và khuyến khích làm những việc sau theo thứ tự:

1- Bắt buộc ném đá vào lỗ cột, ném mỗi lần một viên đá và đọc: اللهُ أَكْبَرُ (Allahu Akbar) không bắt buộc phải ném trúng cây cột và kết thúc ngay việc đọc Talbiyah.

Nếu là người già yếu thì được phép ném đá trước khi mặt trời mọc còn ai có sức khỏe thì ném đá sau khi mặt trời mọc.

⁽⁴¹⁾ Không có Thượng Đế nào đích thực ngoại trừ Allah duy nhất không có cộng tác với Ngài, mọi quyền lực, mọi lời ca ngợi đều là của Ngài và Ngài có khả năng trên tất cả mọi việc.

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tế Qurbaan & A'qiqah

Chú ý: Ở trụ A'qabah này sau khi ném đá xong thì không cầu xin gì cả.

2- Tự tay cắt cổ con vật tế (nếu dễ dàng còn không thì ai cắt dùm cũng được) chỉ bắt buộc đối với ai hành hương Hajj Tamadtu' và Hajj Qiron.

3- Đối với nam cạo đầu hoặc hót tóc, cạo đầu tốt hơn vì Nabi ﷺ đã cầu xin Allah tha thứ tội cho người cạo đầu ba lần trong khi đó chỉ cầu xin một lần cho người hót tóc. Còn đối với nữ gom tất cả tóc lại và cắt ở chót tóc khoảng một lóng tay. Xong, tắm rửa sạch sẽ, xịt dầu thơm rồi hướng về Makkah để Tawwaaf Ifaadhoh.

4- Tawwaaf Ifaadhoh cùng với Sa-i' bắt buộc đối với ai hành hương Hajj Tamadtu', hoặc đối với Hajj Ifraad và Hajj Qiron nếu chưa Sa-i' cùng với Tawwaaf Qudum thì phải Sa-i' cùng với Tawwaaf Al-Ifaadhah này.

Nếu ai có làm đảo lộn thứ tự nêu trên thì hoàn toàn không ảnh hưởng gì đến Hajj cả.

Ai làm được hai trong ba điều như: ném đá, cạo đầu hoặc hót tóc và Tawwaaf Ifaadhoh cùng với Sa-i' (nếu có) thì được phép Tahallul lần đầu tức được phép làm tất cả những điều cấm trong lúc Ehraam chỉ ngoại trừ giao hợp với phụ nữ, còn khi làm hết ba thấy điều thì đã trở lại trạng thái hoàn toàn bình thường.

Sau khi Tawwaaf xong bắt buộc quay trở lại Mina và ở lại đây hai ngày 11 và 12 (theo sunnah Nabi ﷺ thì ở thêm ngày 13) và làm những điều sau:

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

1- Dâng mỗi lễ Salah trong mỗi giờ riêng biệt, rút ngắn các lễ Salah Al-Zhuhr, Al-A'sr và Al-I'sha từ bốn Rak-at thành hai Rak-at, và giữ nguyên số Rak-at của Salah Al-Fajr và Al-Maghrib.

2- Ném đá mỗi trụ bảy viên đá nhỏ bằng đầu ngón tay, ném mỗi lần một viên, ném theo thứ tự trước tiên là cột nhỏ Sugha kế tiếp cột giữa Wusto và cuối cùng cột lớn A'qabah, thời gian bắt đầu là sau khi mặt trời ngã bóng cho đến giờ Salah Al-Fajr hôm sau. Sau khi ném đá ở cột nhỏ Sugha xong nên tiến lên phía trước và bước sang phải vài bước, hướng mặt hướng về Qiblah giờ hai tay lên cầu xin những gì bản thân muốn. Ở cột giữa Wusto sau khi ném đá xong tiến về phía trước và bước sang trái vài bước, hướng về Qiblah giờ hai tay cầu xin những gì bản thân muốn còn ở cột lớn A'qabah sau khi ném đá xong không cầu xin gì cả.

Ai có ý định rời khỏi Mina vào ngày 12 bắt buộc phải tranh thủ ra khỏi ranh giới Mina trước khi mặt trời lặn và nếu cố ý ở lại đến khi mặt trời lặn thì bắt buộc phải ở lại thêm ngày 13 và làm tất cả những gì đã làm ở ngày 11 và 12.

Cuối cùng người hành hương Hajj muốn rời khỏi Makkah để trở về nhà bắt buộc phải Tawwaaf Al-Wida (tức Tawwaaf chia tay). Riêng phụ nữ đang chu kỳ kinh nguyệt và ra máu hậu sản thì được miễn Tawwaaf.

Phần V: Các địa danh được phép thăm viếng trong Madinah.

🏠 Chủ đề thứ nhất: Thăm viếng Masjid của Nabi ﷺ:

Khuyến khích người Muslim tranh thủ thăm viếng Masjid của Nabi ﷺ không phân biệt thời gian nào trong năm, dù có thăm viếng trước hoặc sau khi hành hương Hajj vẫn được, bởi việc thăm viếng này không có qui định thời gian riêng biệt nào cả. Và lại, việc thăm viếng này không hề liên quan gì đến việc hành hương Hajj hay U'mrah, cũng không thuộc các điều khoản bắt buộc hoặc là điều khoản để Hajj và U'mrah được công nhận gì cả. Tín đồ Muslim phải biết rằng việc thăm viếng này chỉ mang tính khuyến khích đối với ai đã đến được Makkah hành hương nên đến Madinah mà thăm viếng Masjid của Nabi ﷺ, bởi lễ Salah tại Masjid này được nhân lên phần ân phước, cộng thêm người hành hương Hajj sẽ hưởng được hai loại ân phước: Ân phước hành hương và ân phước thăm viếng Masjid Al-Nabawi.

Bằng chứng cho việc nên thăm viếng và hành lễ Salah trong Masjid Al-Nabawi, có rất nhiều Hadith điển hình như:

Nabi ﷺ nói:

((لَا تُشَدُّ الرَّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ: الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ، وَمَسْجِدِ الرَّسُولِ ﷺ وَمَسْجِدِ الْأَقْصَى))

“Không được phép du hành từ xa (với mục đích để thăm viếng, dâng lễ nguyện Salah, Du-a’) ngoại trừ đến ba

Masjid: Masjid Haram (ở Makkah), Masjid của Rasul ﷺ và Masjid Aqsa.”⁽⁴²⁾

Nabi ﷺ nói:

((صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيْمَا سِوَاهُ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ))

“Salah trong Masjid này của Ta tốt hơn một ngàn Salah so với các Masjid khác ngoại trừ Masjid Harom.”⁽⁴³⁾ tức Masjid Makkah.

Đây là những bằng chứng thúc giục tín đồ Muslim tranh thủ tìm cơ hội đến hành lễ Salah tại ba Masji nêu trong Hadith do công đức được nhân lên rất nhiều lần. Ngoài ba Masjid này cấm tín đồ Muslim đi du hành xa vì mục đích thờ phượng đến các Masjid khác ngoài ba Masjid nêu trong Hadith. Việc khuyến khích thăm viếng này áp dụng chung cho tất cả tín đồ Muslim nam cũng như nữ do bằng chứng nói chung chung.

Hình thức thăm viếng: Đối với tín đồ Muslim phương xa đến khuyến khích đi vào Masjid Nabawi cũng như bao Masjid khác bằng chân phải và đọc:

((بِسْمِ اللَّهِ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ))

⁽⁴²⁾ Hadith do Al-Bukhari ghi số (1189) và Muslim ghi số (1397) từ Hadith của Abu Sa-e'd Al-Khudri ﷺ.

⁽⁴³⁾ Hadith do Al-Bukhari ghi số (1190) và Muslim ghi số (1394).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

(Bis mil lah wos so la tu was sa la mu a' la ro su lil lah, ol la hum maf tah li ab waa ba roh ma tik)⁽⁴⁴⁾

Sau khi vào bên trong thì hãy hành lễ Salah hai Rak-at ở bất cứ nơi nào trong Masjid, nhưng nếu được tại vị Rawdhah là tuyệt vời nhất bởi Nabi ﷺ nói:

((مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ))

“Khoảng cách giữa nhà Ta và bục giảng của Ta chính là một trong các ngôi vườn của thiên đàng.”⁽⁴⁵⁾

Ai có cơ hội đến được Masjid Nabawi phải cố gắng hành đạo thật nhiều như hành lễ Salah Sunnah, xướng đọc Qur'an, tụng niệm, cầu xin trong phạm vi Rawdhah cao quý này, riêng năm lễ nguyện Salah bắt buộc thì nên tranh thủ đứng ở hàng đầu tiên thì tốt hơn nhiều bởi nó nằm phía trên phần Rawdhah.

🏠 Chủ đề thứ hai: Viếng mộ của Nabi ﷺ:

Khi người Muslim thăm viếng Masjid Nabawi nên viếng mộ của Nabi ﷺ và hai người bạn của Người Abu Bakr ﷺ và U'mar ﷺ. Tín đồ Muslim phải phân biệt rõ rằng thăm viếng mộ Nabi ﷺ là phần phụ kèm theo chứ nó không phải là mục đích chính để đến Madinah, bởi giáo lý Islam cấm tuyệt đối tín đồ du hành xa vì mục đích thăm viếng mộ mã dù đó là mộ của

⁽⁴⁴⁾ **Ý nghĩa:** {Nhân danh Allah, cầu xin bình an và phúc lành cho Rasul của Ngài. Lạy Allah, cầu xin Ngài hãy mở các cánh cửa khoan dung độ lượng của Ngài cho bề tôi.

⁽⁴⁵⁾ Hadith do Al-Bukhari ghi số (1196) và Muslim ghi số (1391).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

ai (không phân biệt là Nabi hay là người sùng đạo), riêng ai có chủ định chính là thăm viếng mộ Nabi ﷺ khi đến Madinah là người đó đã thành người bất tuân lại lời di huấn trong Hadith.

Hình thức viếng: Người viếng mộ khi đứng đối diện với mộ Nabi ﷺ phải nghiêm trang và hạ giọng khi nói chuyện, xong gọi lời Salam cho Người:

((السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ))

(As sa la mu a' lai kum wa rah ma tul lo hi wa ba ra kaa tuh)

Bởi Nabi ﷺ nói:

((مَا مِنْ أَحَدٍ يُسَلِّمُ عَلَيَّ إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَلَيَّ رُوحِي حَتَّىٰ أَرُدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ))

“Khi ai đó chào Salam đến Ta thì Allah cho linh hồn Ta trở lại xác để Ta đáp lại y lời Salam.”⁽⁴⁶⁾

Sau đó, chào salam đến Abu Bakr ﷺ và U'mar ﷺ, cầu xin Allah ban cho hai người họ tốt đẹp và ân xá nơi Ngài. Được truyền chính xác từ con trai ông U'mar ﷺ mỗi khi đến thăm mộ của Rasul ﷺ và hai người bạn của Người thì ông chỉ nói vồn vện câu: *“Xin chào Salam đến Người, hỏi Rasul của Allah; xin chào Salam đến ông, hỏi Abu Bakr; và xin chào Salam đến cha thân yêu.”* Xong là ông quay đi.

⁽⁴⁶⁾ Hadith do Abu Dawood ghi số (2041), Ahmad ghi số (2/527) từ Hadith của Abu Hurairah ﷺ, Hadith được Al-Nawawi xác thực đường truyền trong Al-Azkaar số (349), Ibnu Al-Qaiyim ghi trong Jala Al-Afhaam số (32) và Sheikh Al-Albaani xác minh là Hadith Hasan trong bộ Soheeh Al-Targheeb số (1666).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

Cấm tuyệt đối tín đồ Muslim lúc viếng mộ Nabi ﷺ sờ, hôn vào các bức tường hoặc Tawwaaf hoặc hướng về mộ mà cầu xin hoặc cầu xin Rasul ﷺ giúp thoát nạn, ban cho con cái, ban cho giàu có, ban cho hết bệnh . . . bởi tất cả chỉ được phép hướng về Allah duy nhất và cầu xin Allah duy nhất.

❖ **Chú ý:** Việc viếng mộ mã Nabi ﷺ, Abu Bakr ﷺ và U'mar ﷺ hoàn toàn không liên quan đến việc hành hương Hajj, nó chỉ mang tính cách khuyến khích những ai đã thăm viếng Masjid Nabawi mà thôi. Hiện tại, trong cộng đồng Islam đã có rất nhiều Hadith không mang ý nghĩa bắt buộc người hành hương Hajj phải viếng mộ Nabi ﷺ còn bằng không Hajj đó vô hiệu hoặc là Hajj đó chưa toàn mỹ, tín đồ Muslim cần biết rằng đó là các Hadith không có nguồn gốc hoặc là yếu hoặc là địa đặt, đại loại như Hadith: “Ai hành hương Hajj mà không viếng Ta là y đã ngoảnh mặt với Ta” hoặc Hadith: “Ai viếng mộ Ta là y đã được lời biện hộ của Ta.” Ngoài ra có rất nhiều Hadith không khác mang ý nghĩa tương tự, tất cả thể loại Hadith này giới U'lama đều cho là bịa đặt vu không.

➤ **Chủ đề thứ ba:** Các địa danh cho phép thăm viếng khi đến Madinah.

✓ Khuyến khích người thăm viếng Madinah không phân biệt nam hay nữ nên lấy nước Wudu tại nơi mình ở và hướng đến Masjid Quba và hành lễ Salah Sunnah hai Rak-at, bởi xưa kia Rasul ﷺ đã thăm viếng Masjid Quba có khi cưỡi (lạc đà), có khi đi bộ và Người đã hành lễ Salah tại đó hai Rak-at.⁽⁴⁷⁾

⁽⁴⁷⁾ Hadith do Al-Bukhari ghi số (1194) và Muslim ghi số (516 & 1399).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

Và vì Nabi ﷺ đã nói:

((مَنْ تَطَهَّرَ فِي بَيْتِهِ ثُمَّ أَتَى مَسْجِدَ قُبَاءٍ فَصَلَّى فِيهِ صَلَاةً كَانَ لَهُ كَأَجْرِ عُمْرَةٍ))

“Ai lấy nước Wudu tại nhà rồi đến Masjid Quba để hành lễ Salah hai Rak-at thì y được ân phước hành hương U'mrah.”⁽⁴⁸⁾

✓ Chỉ khuyến khích nam giới viếng khu nghĩa địa Bake' nằm cạnh Masjid Nabawi, viếng khu nghĩa địa của các chiến sĩ tử vì đạo ở Uhud. Đến nơi chỉ cầu xin cho họ (những người quá cố) đúng theo khuôn khổ lời duy huấn của Nabi ﷺ, bởi Người đã từng nói rằng:

((زُورُوا الْقُبُورَ فَإِنَّهَا تُدَكِّرُ الْمَوْتَ))

“Các người hãy đi viếng mộ mã đi, bởi nó sẽ nhắc về cái chết.”⁽⁴⁹⁾

Xưa kia, Rasul ﷺ đã dạy các Sahabah khi tảo mộ thì nói rằng:

((السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ، مِنَ الْمُؤْمِنِينَ، وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ، أَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ))

⁽⁴⁸⁾ Hadith do Ahmad ghi số (3/487), Ibnu Maajah ghi số (1412), Nasaa-i ghi số (2/37), Sheikh Al-Albaani đã xác minh Hadith là Soheeh trong bộ Soheeh Al-Targheeb số (1181). Tham khảo thêm quyển sách “Các Hadith Nói Về Giá Trị Madinah” trang 542.

⁽⁴⁹⁾ Hadith do Muslim ghi số (108 & 976)

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

(As sa la mu a' lai kum ah lad di yaar, mi nal mu mi neen, wal mus li meen, wa in naa in shaa Allahu bi kum la hi qoon, as a lul lo ha la na wa la ku mul a' fi yah)⁽⁵⁰⁾

Đây là các địa danh cho phép thăm viếng khi đến Madinah. Ngoài ra, không có bất cứ địa danh nào trong Madinah khuyến khích tham viếng cả. Riêng một vài địa danh mà rất nhiều tín đồ ngộ nhận trong việc thăm viếng đó là nơi lạc đà đã dừng chân, Masjid Al-Jumu-a'h, giếng Al-Khaatim, giếng Usman, khu bảy Masjid, Masjid Al-Qiblatain, đối với những nơi này hoàn toàn không có bất cứ nguồn gốc nào từ Nabi ﷺ khuyến khích thăm viếng các địa danh này, cũng như không một U'lama tiền nhân nào đã thăm viếng hay khuyên bảo tín đồ thăm viếng các địa điểm này, trong khi Nabi ﷺ nói:

((مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ))

“Ai làm điều gì mà không có lệnh của Ta thì việc làm đó của y bị trả lại.”⁽⁵¹⁾

Tín đồ Muslim cần cẩn trọng trong việc thăm viếng Madinah không khéo rời vào các tội khác mà bản thân lại tưởng đó là tốt đẹp, bởi trong Madinah không có bất cứ Masjid nào có ân phước riêng ngoại trừ Masjid Nabawi và Masjid Quba.

⁽⁵⁰⁾ **Ý nghĩa:** {Cầu xin Allah ban bình an cho tất cả người có đức tin và những người Muslim ở dưới mộ. Nếu Allah muốn, thì chúng tôi là những người nối bước theo sau các bạn. Cầu xin Allah ban cho chúng tôi được lành mạnh và xin Ngài đừng trừng phạt các bạn.} Hadith do Muslim ghi số (975).

⁽⁵¹⁾ Hadith do Muslim ghi số (1718).

Phân VI: Về việc giết tế Qurbaan.

🔗 **Chủ đề thứ nhất:** Về định nghĩa giết tế Qurbaan, giáo lý, bằng chứng và điều khoản bắt buộc.

1) Định nghĩa giết tế Qurbaan:

- Theo nghĩa ngôn từ là giết tế súc vật dâng hiến vào buổi sáng.

- Theo nghĩa giáo lý là giết súc vật từ lạc đà hoặc bò hoặc cừu (trừu) hoặc dê hiến dâng lên Allah trong ngày đại lễ E'id.

2) Giáo lý giết tế Qurbaan và bằng chứng:

Giết tế Qurbaan là Sunnah Mu-ak-ka-dah tức đây là việc làm mà Rasul ﷺ hầu như không bỏ, bởi Allah phán:

﴿فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ﴾ الكوثر: ٢

﴿Bỏ thể, hãy dâng lễ Salah và giết tế súc vật chỉ riêng TA thôi.﴾ Al-Kawthar: 2 (chương 108).

Và vì Hadith do Anas ﷺ kể: “*Quả thật, chính tay Rasul ﷺ đã giết tế Qurbaan bằng hai con cừu mập có sừng, lúc cắt cổ Người đã nói Bismillah và Allahu Akbar và dùng chân đè lên hông chúng.*”⁽⁵²⁾

3) Các điều khoản giết tế Qurbaan:

⁽⁵²⁾ Hadith do Al-Bukhari ghi số (5553) và Muslim ghi số (1966).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

Khuyến khích giết tê Qurbaan đối với tín đồ Muslim đã hội đủ các điều khoản sau:

a- Islam, tức phải là người Muslim, chứ không yêu cầu người ngoại đạo.

b- Đã trưởng thành và đủ lý trí, đối với ai chưa trưởng thành và không đủ lý trí thì không yêu cầu giết tê Qurbaan.

c- Khả năng, tức xác định người giết tê đã sở hữu trong tay súc vật giết tê Qurbaan hoặc số tiền đủ mua súc vật giết tê Qurbaan và có đủ tiền cung cấp cho những ai bắt buộc y phải chu cấp như vợ con . . . trong ngày đại lễ E'id và những ngày Tashreeq.

🔗 **Chủ đề thứ hai: Về loại súc vật được phép giết tê Qurbaan.**

Súc vật giết tê Qurbaan không được công nhận ngoại trừ phải:

- 1- Là lạc đà.
- 2- Là bò.
- 3- Là cừu (trừu) hoặc dê.

Bởi Allah phán:

﴿وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُمْ مِّنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ﴾

[سورة الحج: ٣٤]

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tế Qurbaan & A'qiqah

﴿Và mỗi cộng đồng TA ấn định cho mỗi nghi thức cúng tế riêng để họ có thể niệm đại danh Allah khi giết tế loài An-a'm mà TA đã chu cấp cho chúng làm thực phẩm.﴾ Al-Hajj: 34 (chương 22).

Và loài An-a'm chỉ vồn vẹn ba loài nêu trên và bởi không hề được truyền lại từ Nabi ﷺ cũng như Sahabah rằng họ đã giết tế Qurbaan bằng những súc vật khác ngoài ba loài này.

Mỗi con cừu (trừu) và dê được giết tế Qurbaan cho một người và gia đình mình, giống như Hadith do Abu Ayyoob رضي الله عنه kể: “Một người đàn ông trong thời Rasul ﷺ đã giết tế Qurbaan cho anh ta và gia đình mình, rồi họ ăn và bố thí số thịt đó.”⁽⁵³⁾

Mỗi con lạc đà và bò được giết Qurbaan cho bảy người, giống như Hadith do Jaabir رضي الله عنه kể: “Chúng tôi đã giết tế cùng với Rasul ﷺ trong năm Al-Hudaibiyah mỗi con lạc đà là bảy người và mỗi con bò cũng là bảy người.”⁽⁵⁴⁾

 Chủ đề thứ ba: Về các điều khoản bắt buộc trong giết tế Qurbaan.

1- Về độ tuổi:

- a) Lạc đà phải đủ 5 năm tuổi trở lên.
- b) Bò phải đủ 2 năm tuổi trở lên.

⁽⁵³⁾ Hadith do Ibnu Maajah ghi số (3147), Al-Tirmizhi ghi số (1505) và được Sheikh Al-Albaani xác thực là Hadith Soheeh trong bộ Soheeh Ibnu Maajah số (2563).

⁽⁵⁴⁾ Hadith do Muslim ghi số (1318).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

c) Dê phải đủ 1 năm tuổi trở lên.

Bởi Hadith do Jaabir ﷺ thuật lời Rasul ﷺ:

((لَا تُذَبِّحُوا إِلَّا مُسِنَّةً إِلَّا أَنْ يَعْسَرَ عَلَيْكُمْ فَتَذَبِّحُوا جَدَعَةً مِنَ الضَّأْنِ))

“**Không được phép giết tê Qurbaan ngoại trừ là súc vật ở độ tuổi Musinnah, nếu các ngươi bắt lức thì hãy giết tê bằng cừ (trừ) ở độ tuổi Jaza’.**”⁽⁵⁵⁾ Độ tuổi Musinnah của lạc đà là 5 năm tuổi, của bò là 2 năm tuổi và của dê là 1 năm tuổi.

d) Cừ (hay còn gọi là trừu) ở độ tuổi Jaza’ là phải tròn một năm tuổi nhưng có ý kiến cho rằng 6 tháng tuổi, bởi Hadith do U’qbah bin A’mir ﷺ kể: Thưa Rasul, tôi chỉ có mỗi con cừ ở độ tuổi Jaza’ thôi. Người đáp: “**Anh hãy giết tê Qurbaan đi.**”⁽⁵⁶⁾

Và vì Hadith do U’qbah bin A’mir ﷺ: “*Chúng tôi cùng Nabi ﷺ đã giết tê Qurbaan một con cừ ở độ tuổi Jaza’.*”⁽⁵⁷⁾

2- Về ngoại hình:

Yêu cầu súc vật giết tê Qurbaan phải lành lặn, mạnh khỏe, không bị bất cứ tật nguyên nào gây ảnh hưởng đến thịt con vật, cho nên những súc vật bị gầy ốm, bị què, bị đui mắt và

⁽⁵⁵⁾ Hadith do Muslim ghi số (1963).

⁽⁵⁶⁾ Hadith do Al-Bukhari ghi số (557) và Muslim ghi số (16 – 1965) và lời Hadith là của Muslim.

⁽⁵⁷⁾ Hadith do Al-Nassa-i ghi số (7/219), học giả Hadith Ibnu Hajar xác minh đường truyền Hadith là mạnh trong bộ Al-Fat-h (10/15) và Sheikh Al-Albaani xác định Hadith là Soheeh trong bộ Soheeh Al-Nasaa-i số (4080).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

bị bệnh là không được giết tê Qurbaan, bởi Hadith do Al-Barra bin A'zib رضي الله عنه dẫn lời Rasul ﷺ:

((أَرْبَعٌ لَا تَجُوزُ فِي الْأَصْحَابِي: الْعَوْرَاءُ الْبَيِّنُ عَوْرَهَا وَالْمَرِيضَةُ الْبَيِّنُ مَرَضُهَا وَالْعَرَجَاءُ الْبَيِّنُ عَرَجُهَا وَالْعَجَفَاءُ الَّتِي لَا تُنْقِي))

“Có bốn loại khuyết điểm không được giết tê Qurbaan như đui hoàn toàn một mắt; bị bệnh rõ ràng; bị què đi khắp khễnh và bị gầy ốm nhom.”⁽⁵⁸⁾

Dựa bốn khuyết điểm này thì các loại khuyết điểm như bị rụng răng cửa, bị gãy sừng, bị cụt lỗ tai . . . đều không được giết tê Qurbaan.

Chủ đề thứ tư: Về thời gian giết tê Qurbaan.

Thời gian bắt đầu giết tê Qurbaan là sau buổi lễ Salah E'id đối với ai hành lễ Salah; và sau khi mặt trời mọc của ngày đại lễ E'id khoảng đủ thời gian để lễ hai Rak-at và đọc thuyết giảng đối với ai không hành lễ Salah E'id, bởi Hadith do Al-Barra bin A'zib رضي الله عنه dẫn lời Rasul ﷺ:

⁽⁵⁸⁾ Hadith do Maalik ghi trong Mawatta trang số (248), Ahmad ghi số (4/289), Al-Tirmizhi ghi số (1497) và nói: “*Hadith Hasan Soheeh*”, Abu Dawood ghi số (2802), Al-Nasaa-i ghi số (7/244), Ibnu Maajah ghi số (3144) và Sheikh Al-Albaani xác định Hadith là Soheeh trong bộ Soheeh Al-Nasaa-i số (4073).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

((مَنْ صَلَّى صَلَاتَنَا وَنَسَكَ نُسُكَنَا فَقَدْ أَصَابَ النُّسُكَ وَمَنْ ذَبَحَ قَبْلَ أَنْ يُصَلِّيَ فَلْيُعِدْ مَكَانَهَا أُخْرَى))

“Ai đã hành lễ Salah cùng Ta, giết tê Qurbaan cùng lúc Ta giết tê là y đã hoàn thành nghi thức Qurbaan, còn ai giết tê trước lễ Salah thì hãy giết lại con vật khác.”⁽⁵⁹⁾ Thời gian kéo dài đến mặt trời lặn của ngày cuối cùng của những ngày Tashreeq, bởi Hadith do Jubair bin Mut-i'm ﷺ dẫn lời Rasul ﷺ: ((كُلُّ أَيَّامِ التَّشْرِيقِ ذَبْحٌ))⁽⁶⁰⁾ “Tất cả các ngày Tashreeq là để giết tê Qurbaan.”⁽⁶⁰⁾

Thời gian tốt nhất là sau khi xong lễ nguyện Salah E'id, bởi Hadith do Al-Barra bin A'zib ﷺ dẫn lời Rasul ﷺ:

((إِنَّ أَوَّلَ مَا نَبْدَأُ بِهِ يَوْمَنَا هَذَا نُصَلِّيَ، ثُمَّ نَرْجِعَ فَنَنْحَرُ، فَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ فَقَدْ أَصَابَ سُنَّتَنَا، وَمَنْ نَحَرَ قَبْلَ الصَّلَاةِ فَإِنَّمَا هُوَ لِحْمٌ قَدَّمَهُ لِأَهْلِهِ، لَيْسَ مِنَ النُّسُكِ فِي شَيْءٍ))

“Quả thật, việc làm đầu tiên chúng ta làm trong ngày (E'id) này là hành lễ Salah, xong trở về giết Qurbaan. Ai đã làm đúng như thế là đã làm đúng Sunnah của Ta, còn ai giết tê trước lễ Salah thì đó chỉ là thịt để cho gia đình y ăn mà thôi chứ không liên quan gì đến thịt Qurbaan.”⁽⁶¹⁾

⁽⁵⁹⁾ Hadith do Al-Bukhari số (6/238) và Muslim ghi số (3/1553).

⁽⁶⁰⁾ Hadith do Ahmad ghi số (4/82), Al-Baihaqi ghi số (9/295), Ibnu Hibbaan ghi số (1008), Al-Daaruuqutni ghi số (4/284), ông Al-Hathami nói: “*Những người truyền Hadith rất đáng tin cậy*” (Mujamma' Al-Zawaa'id 3/25).

⁽⁶¹⁾ Hadith do Al-Bukhari số (5560) và Muslim ghi số (1961).

🏠 **Chủ đề thứ năm:** Về thịt giết tế Qurbaan và những điều bắt buộc chủ súc vật giết tế phải làm khi bước vào mười ngày đầu tháng Zul Hijjah.

1- Về thịt giết tế Qurbaan:

Khuyến khích người giết tế Qurbaan làm những điều sau:

- Ăn thịt con vật mình đã giết.
- Lấy thịt tặng bà con, hàng xóm, bạn bè.
- Lấy thịt bố thí cho người nghèo. Bởi Allah phán:

﴿فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعِمُوا الْبَائِسَ الْفَقِيرَ﴾ الحج: 28

﴿**Thế nên, các người hãy ăn thịt (súc vật giết tế) đó, và mang phân phát cho người nghèo, người khó khăn.**﴾ Al-Haj: 28 (chương 22).

Theo Sunnah của Nabi ﷺ số lượng thịt giết tế Qurbaan nên chia làm ba phần: Một phần cho gia đình ăn, một phần bố thí cho người nghèo và hàng xóm, phần còn lại mang tặng cho bà con, bởi Hadith Ibnu A'bbaas ؓ kể về cung cách Nabi ﷺ về thịt Qurbaan: “*Người đã để cho gia đình Người một phần ba số thịt, bố thí cho người nghèo và hàng xóm một phần ba và một phần ba còn lại người mang tặng.*”⁽⁶²⁾

⁽⁶²⁾ Hadith do học giả Hadith Abu Musa ghi trong Al-Wazaa-if và xác định là Hadith Hasan (tham khảo trong bộ Al-Mughni 8/632).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

Được phép dự trữ thịt Qurbaan nhiều hơn ba ngày, bởi Hadith do Buraidah رضي الله عنه dẫn lời Nabi صلى الله عليه وسلم:

((كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنْ ادِّخَارِ لُحُومِ الْأَصَاخِي فَوْقَ ثَلَاثَةِ، فَأَمْسِكُوا مَا بَدَا لَكُمْ))

“Ta đã từng cấm các người dự trữ thịt Qurbaan quá ba ngày, nhưng giờ thì các người cứ việc dự trữ tùy thích.”⁽⁶³⁾

2- Về những điều bắt buộc chủ súc vật giết tế phải làm khi bước vào mười ngày đầu tháng Zul Hijjah (tháng 12 lịch Islam).

Khi bước vào ngày đầu tiên của tháng Zul Hijjah cấm những ai có ý định giết tế Qurbaan hót tóc hoặc hót móng tay chân cho đến khi cắt cỏ súc vật Qurbaan, bởi Hadith do Um Salamah رضي الله عنها dẫn lời Rasul صلى الله عليه وسلم:

((إِذَا دَخَلَ الْعَشْرُ وَعِنْدَهُ أَضْحِيَّةٌ يُرِيدُ أَنْ يُصَحِّيَ فَلَا يَأْخُذَنَّ شَعْرًا وَلَا يَقْلِمَنَّ ظُفْرًا))

“Khi bước vào ngày đầu tháng Zul Hijjah, đối với ai có súc vật muốn giết tế Qurbaan cấm tuyệt đối không hót tóc và hót móng tay, chân.” Có đường truyền khác ghi: “Cấm xâm phạm đến tóc và cơ thể.”⁽⁶⁴⁾

Phần VII: Về A'qiqah

⁽⁶³⁾ Hadith do Al-Bukhari số (5560) và Muslim ghi số (1961).

⁽⁶⁴⁾ Hadith do Muslim ghi số (39, 40, 1977).

 Chủ đề thứ nhất: Về định nghĩa A'qiqah, giáo lý và thời gian.

1- Định nghĩa A'qiqah:

- Theo nghĩa ngôn từ A'qiqah được rút ra từ chữ Al-I'q nghĩa là cắt và trong nguyên thủy chữ này dùng trong việc cạo đầu trẻ sơ sinh sau trào đời.

- Theo nghĩa giáo lý A'qiqah là giết súc vật mừng trẻ mới trào đời vào ngày thứ bảy (của tuổi đời), trước lúc cạo đầu trẻ.

Đây là nhiệm vụ của cha đối với con anh ta.

2- Giáo lý A'qiqah:

A'qiqah là Sunnah Mu-ak-ka-dah, bởi Hadith do Salmaan bin A'mir Al-Dhabi kể: Tôi nghe được Rasul của Allah nói rằng:

((مَعَ الْعُلَامِ عَقِيقَتُهُ فَأَهْرَبُوا عَنْهُ دَمًا وَأَمِيطُوا عَنْهُ الْأَدَى))

“Mỗi đứa trẻ đều có quyền hưởng A'qiqah được giết thay chúng và để xóa đi điều xấu cho chúng.”⁽⁶⁵⁾

Vì Hadith do Samurah dẫn lời Nabi :

((كُلُّ غُلَامٍ رَهِينَةٌ بِعَقِيقَتِهِ، تُذْبَحُ عَنْهُ يَوْمَ السَّابِعِ وَيُسَمَّى وَيُحَلَّقُ رَأْسُهُ))

⁽⁶⁵⁾ Hadith do Al-Bukhari ghi số (6/217).

“Tất cả trẻ đều thiếu nợ A'qiqah, hãy giết súc vật thay trẻ vào ngày thứ bảy của tuổi đời, rồi đặt tên và cạo đầu cho trẻ.”⁽⁶⁶⁾

Vi Hadith do Abdullah bin A'mr bin Al-A's رضي الله عنه dẫn lời Nabi ﷺ: ((مَنْ وُلِدَ لَهُ وَكَدَّ فَأَحَبَّ أَنْ يَنْسُكَ عَنْهُ فَلْيَنْسُكْ)) **“Ai được sinh cho đứa con, nếu muốn giết súc vật thay trẻ thì hãy giết đi.”⁽⁶⁷⁾**

Học giả Al-Khattaabi رحمته الله nói về ý nghĩa **“thiếu nợ A'qiqah”**: *“Giới U'lama có bất đồng ý kiến về ý nghĩa của từ này, tuy nhiên ý kiến đúng nhất, hợp lý nhất là ý kiến của Imam Ahmad bin Hambal رحمته الله, rằng: “Việc này nói về lời biện hộ, tức khi trẻ chết lúc còn nhỏ trước khi cha mẹ làm A'qiqah cho trẻ thì cha mẹ không hưởng được lời biện hộ từ trẻ.”⁽⁶⁸⁾*

3- Về thời gian A'qiqah.

Thời gian được phép A'qiqah cho trẻ là từ khi trẻ rời khỏi bụng mẹ hoàn toàn cho đến tuổi dậy thì, nhưng theo Sunnah thì nên làm sau khi trẻ được sinh ra bảy ngày, giống như Hadith do Samurah رضي الله عنه dẫn lời Nabi ﷺ:

⁽⁶⁶⁾ Hadith do Ahmad ghi số (5/7,8, 12), Abu Dawood ghi số (2837), Al-Tirmizhi ghi số (1522), Al-Nasaa-i ghi số (7/166), Al-Haakim xác định Hadith là Soheeh và Al-Zahabi đồng thuận ghi trong Al-Mustadrik số (4/237) và được Sheikh Al-Albaani xác định Hadith là Soheeh trong bộ Soheeh Al-Nasaa-i số (3936).

⁽⁶⁷⁾ Hadith do Abu Dawood ghi số (2842), Al-Nasaa-i ghi số (7/162), Ahmad ghi số (2/182) và Sheikh Al-Albaani xác thực Hadith là Soheeh trong bộ Soheeh Al-Nasaa-i số (3928).

⁽⁶⁸⁾ Trích từ bộ A'wnul Ma'bood (6/299).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

((كُلُّ غُلَامٍ مُرْتَهَنٌ بِعَقِيْقَتِهِ، تُذْبِحُ عَنْهُ يَوْمَ السَّابِعِ وَيُسَمَّى وَيُحْلَقُ رَأْسُهُ))

“Tất cả trẻ đều thiếu nợ A'qiqah, hãy giết súc vật thay trẻ vào ngày thứ bảy của tuổi đời, rồi đặt tên và cạo đầu cho trẻ.”⁽⁶⁹⁾

 Chủ đề thứ hai: Về số lượng súc vật giết A'qiqah.

Khuyến khích giết súc vật A'qiqah cho bé trai là hai con cừ (trừu hoặc dê), cho bé gái là một con cừ (trừu hoặc dê), bởi Hadith do Um Kurzin Al-Ka'biyah kể: Tôi nghe được Rasul nói rằng:

((عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ مُكَافِئَتَانِ وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَاةٌ))

“Giết cho trẻ trai hai con cừ cân đối nhau và cho bé gái một con cừ.”⁽⁷⁰⁾

 Chủ đề thứ ba: Về đặt tên cho trẻ, cạo đầu, rơ lưỡi và Azaan vào lỗ tai trẻ:

1- Về đặt tên cho trẻ:

Theo Sunnah nên đặt tên trẻ vào ngày thứ bảy của tuổi đời trẻ, bởi Hadith do Samurah dẫn lời Nabi .

⁽⁶⁹⁾ Hadith đã được trích dẫn nguồn ở phần trên.

⁽⁷⁰⁾ Hadith do Ahmad ghi số (6/381), Abu Dawood ghi số (3/257), Al-Nasaa-i ghi số (7/165), và Sheikh Al-Albaani xác thực Hadith là Soheeh trong bộ Soheeh Al-Nasaa-i số (3931).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tê Qurbaan & A'qiqah

((كُلُّ غُلَامٍ رَهِينَةٌ بِعَقِيْقَتِهِ، تُدْبِحُ عَنْهُ يَوْمَ السَّابِعِ وَيُسَمَّى وَيُحْلَقُ رَأْسُهُ))

“Tất cả trẻ đều thiếu nợ A’qiqah, hãy giết súc vật thay trẻ vào ngày thứ bảy của tuổi đời, rồi đặt tên và cạo đầu cho trẻ.”⁽⁷¹⁾

Khuyến khích lựa chọn tên gọi cho thật đẹp và có ý nghĩa hay, xưa kia chính Nabi ﷺ đã thay đổi tên xấu của một số Sahabah.⁽⁷²⁾ và tên tốt đẹp nhất đó là Abdullah và Abdur Rahman, bởi Hadith do Ibnu U’mar ﷺ dẫn lời Rasul ﷺ rằng: ((إِنْ أَحَبَّ أَسْمَائِكُمْ إِلَى اللَّهِ عَبْدُ اللَّهِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ)) “Quả thật, các tên gọi được Allah yêu thích nhất là Abdullah và Abdur Rahman.”⁽⁷³⁾

2- Về cạo đầu cho trẻ:

Theo Sunnah là cạo đầu cho trẻ sơ sinh không phân biệt là bé trai hay bé gái vào đúng ngày thứ bảy của tuổi đời trẻ, sau khi đã giết A’qiqah cho trẻ. Lấy số bạc bằng trọng lượng của tóc trẻ đi bố thí cho người nghèo, bởi Hadith do Aly bin Abi Taalib ﷺ kể: Rasul ﷺ đã giết A’qiqah cho Al-Hasan ﷺ một con cừu và bả:

((يَا فَاطِمَةُ، اِحْلِقِي رَأْسَهُ وَتَصَدَّقِي بِزِنَةِ شَعْرِهِ فَضَّةً))

⁽⁷¹⁾ Hadith đã được trích nguồn ở phần trên.

⁽⁷²⁾ Tham khảo trong bộ Al-Fat-hul Baari (3/1682).

⁽⁷³⁾ Hadith do Muslim ghi số (3/1682).

“Này Faatimah, con hãy cạo đầu cho nó và lấy số bạc bằng trọng lượng tóc của nó mà đi bố thí.”⁽⁷⁴⁾

3- Về rơ lưỡi cho trẻ:

Theo Sunnah dù là bé trai hay gái nên rơ lưỡi cho bé bằng trái chà là.

Cách rơ lưỡi: Là nhai nhuyễn trái chà là rồi cho vào miệng bé chà đều miệng làm sao để bé có thể nuốt được vào bụng, bởi Hadith do Abu Musa kể: “*Khi vợ tôi sinh được đứa con trai là tôi bỗng đến gặp Nabi , Người đã đặt nó tên là Ibrahim và rơ lưỡi nó bằng trái chà là.*”⁽⁷⁵⁾

Và vì Hadith do A’-ishah kể: “*Xưa kia mỗi khi có ai bỗng trẻ sơ sinh đưa Nabi thì được Người rơ lưỡi cho nó.*”⁽⁷⁶⁾

4- Về Azaan vào lỗ tai trẻ:

Theo Sunnah sau khi đứa trẻ được sinh ra nên đọc Azaan vào bên tai phải và đọc Iqomah vào bên tai trái của trẻ dù là trai hay gái, bởi Hadith do Abu Raafe’ kể: “*Tôi đã thấy Rasul đã Azaan vào tai của Al-Hasan bin Aly, con trai của Faatimah bằng lời Azaan gọi Salah.*”⁽⁷⁷⁾

⁽⁷⁴⁾ Hadith do Ahmad ghi số (6/390 - 392), Maalik ghi trong Al-Mawatto trang (259), Al-Tirmizhi ghi số (1519), Al-Haakim ghi số (4/237), Al-Baihaqi ghi số (9/304) và Sheikh Al-Albaani xác thực Hadith là Hasan trong bộ Soheeh Al-Tirmizhi số (1226).

⁽⁷⁵⁾ Hadith do Al-Bukhari ghi số (6/216) và Muslim ghi số (2145).

⁽⁷⁶⁾ Hadith do Muslim ghi số (2147).

⁽⁷⁷⁾ Hadith do Al-Tirmizhi ghi số (1514) và nói: “*Hadith Hasan Soheeh*”, Sheikh Al-Albaani xác định là Hadith Hasan trong bộ Soheeh Al-Tirmizhi số 1224).

Chương V: Hành Hương Hajj, Thăm Viếng Madinah, Giết Tế Qurbaan & A'qiqah

